

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

**Střet zájmů v české politice a jeho možné
řešení**

Bakalářská práce

Praha 2024

Christine Havranová

Autor práce: Christine Havranová

Studijní program: Politologie a veřejná politika

Vedoucí práce: Mgr. Lukáš Hájek, M.A., Ph.D.

Rok obhajoby: 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne: 20. 7. 2024

Christine Havranová

Bibliografický záznam

HAVRANOVÁ, CH. *Střet zájmů v české politice a jeho možné řešení*. Praha, 2024. 76 s. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií, Katedra politologie. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Lukáš Hájek, M.A., Ph.D.

Rozsah práce: 124 224 znaků (včetně mezer)

Abstrakt

Bakalářská práce *Střet zájmů v české politice a jeho možné řešení* se zabývá analýzou střetu zájmů u členů české vlády v letech 2018–2023. Autorka pomocí mnohopřípadové metody analyzuje konkrétní případy střetů zájmů členů vlády. Předmětem zkoumání je, jací členové vlády byli v letech 2018–2023 ve střetu zájmů, v čem jejich střet zájmů spočíval, o jaký druh střetu zájmů se jednalo a jakým přístupem podle dělení Davise a Starka¹ jednotliví členové vlády tyto střety zájmů řešili. Závěrem práce poskytuje ucelený pohled na střet zájmů v české vrcholné politice a nabízí doporučení pro zlepšení standardů v politickém prostředí.

Abstract

The bachelor thesis *Conflict of Interest in the Czech Politics and its Possible Solution* deals with the analysis of conflict of interest among members of the government in the years 2018–2023. The subject of the research is what members of the government were in conflict of interest in 2018–2023, what their conflict of interest consisted of, what kind of conflict of interest it was, what approach according to the division of Davis and Stark² individual members of the government dealt with these conflicts of interest. Finally, the thesis provides a comprehensive view of conflicts of interest in Czech top politics and offers recommendations for improving standards in the political environment.

¹ DAVIS, M., STARK, A.: *Conflicts of Interest in the Professions*. New York: Oxford University Press, 2001, s.13,14, 15

² Ibid.

Klíčová slova

Střet zájmů, vláda, ministři, česká politika, veřejný činitel

Keywords

Conflict of interest, government, ministers, czech politics, public official

Title/název práce

Conflict of Interest in the Czech Politics and its Possible Solution

Střet zájmů v české politice a jeho možné řešení

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu práce panu doktorovi Lukáši Hájkovi za cenné připomínky a za čas, který mi po celou dobu tvorby věnoval.

Obsah

ÚVOD	9
1 TEORETICKÁ ČÁST	11
1.1 ZÁJMY	11
1.2 STŘET ZÁJMŮ	12
1.3 STŘET ZÁJMŮ V ČESKÉ POLITICE	14
2 KONCEPTUÁLNÍ ČÁST	17
2.1 DĚLENÍ STŘETU ZÁJMŮ	17
2.2 STŘET ZÁJMŮ A JEHO MOŽNÁ ŘEŠENÍ	18
2.3 ETICKÁ PRAVIDLA PRO STŘET ZÁJMŮ V ČR	20
2.4 POLITICKÁ ODPOVĚDNOST	23
3 METODOLOGIE	25
4 ANALÝZA PŘÍPADŮ	29
4.1 ANDREJ BABIŠ (ANO), PŘEDSEDA VLÁDY	29
4.2 MIROSLAV TOMAN (ČSSD), MINISTR ZEMĚDĚLSTVÍ	34
4.3 PAVEL BLAŽEK (ODS), MINISTR SPRÁVEDLNOSTI	36
4.4 PETR ARENBERGER (NESTR. ZA ANO), MINISTR ZDRAVOTNICTVÍ	42
4.5 PETR GAZDÍK (STAN), MINISTR ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY	44
4.6 TAĀANA MALÁ (ANO), MINISTRYNĚ SPRÁVEDLNOSTI	45
4.7 KATEGORIE A ŘEŠENÍ ZKOUMANÝCH PŘÍPADŮ	47
5 SHRNUŤÍ ANALÝZY	51
ZÁVĚR	53
SUMMARY	56
POUŽITÁ LITERATURA	59

Úvod

„Rozhodnout, co je dobré a špatné, je víceméně věc citu a víry; rozhodnout, co je v daném konfliktu hodnot lepší nebo horší, to už je věc pozorování, kontroly, srovnávání a opětovaných zkušeností.“

Čapek K.: *Místo pro Jonathana!*, Praha: Symposium, 1970, s.156

V současné době se střet zájmů stal palčivým problémem, který proniká do široké škály odvětví. Zvýšená frekvence problémových případů v posledních letech přitáhla ke střetu zájmů značnou pozornost. Fenomén podle Friedberga vyplývá z moderní společnosti, kde se role, vztahy a zájmy často prolínají: *„Vyšší vzájemná závislost je spojena se zvýšenou strukturální diferenciací, což zase znamená více křížovatek, více strukturálních možností pro diskreční jednání jednotlivců postavených do pozic zprostředkovatelů, plných potenciálního střetu zájmů.“*³ Střet zájmů představuje komplexní jev, který vzniká přirozeně a vždy tomu tak bude. Klíčový je přístup ke střetu zájmů, protože v konečném důsledku má potenciál narušit důvěru i odpovědnost v rozhodovacích procesech, a to nejen v korporátním prostředí, ale především v politice, kde většinou maže pomyslnou hranici mezi veřejnými a soukromými zájmy politiků.

Bakalářská práce se zaměřuje na problematiku střetu zájmů v politice, s důrazem na členy vlády ve dvou volebních obdobích od roku 2018 do roku 2023. Zvolené období zkoumání je odůvodněno významnou novelou zákona o střetu zájmů, později přijaté jako zákon č. 14/2017 Sb.⁴ Období zahrnuje klíčové roky, kdy došlo k přijetí nových pravidel, která zásadně ovlivnily regulaci střetu zájmů v České republice. Tento časový rámec poskytuje hlubší vhled do dopadů a účinnosti legislativních změn na politickou praxi. Navíc se jedná o relativně nedávné období, díky němuž je práce aktuální pro současný politický kontext a nabízí tak pohled na současné výzvy a nedostatky v oblasti regulace střetu zájmu v české politice. Analyzování a porozumění případů střetů zájmů u členů vlády je zásadní nejen pro zachování integrity institucí, ale i pro efektivní fungování českého politického systému.

Cílem práce je odpovědět na výzkumné otázky: 1. Jací členové vlády byli v letech 2018–2023 ve střetu zájmů? 2. V čem jejich střet zájmů spočíval? 3. O jaký druh střetu zájmů se jednalo a jakým přístupem podle dělení Davise a Starka⁵ jednotliví členové vlády tyto střety zájmů řešili?

Uvědomuji si, že ne vždy je v zájmu politických aktérů, aby byl střet zájmů řešen co nejefektivněji. Cílem práce proto není předložit jednoduše prosaditelné řešení, nýbrž řešení založené na odborném politologickém podkladu. Efektivní řešení střetu zájmů pro mě znamená minimalizování či eliminaci nepřijatelného střetu zájmů. Jedná se o transparentní a dlouhodobě funkční přístup, který je v zájmu veřejnosti, a tak posiluje integritu politických institucí.

Jako primární data budou použity tiskové zprávy, hlasování v Poslanecké sněmovně či Senátu, oficiální prohlášení a rozhovory s danými členy vlády v médiích. Sekundárními daty budou odborné články a knižní publikace. Práce je ukotvena v teorii principála a agenta, která poskytuje pevný základ pro zkoumání střetu zájmů u členů vlády především skrze porozumění složitých vztahů mezi jednotlivci či subjekty, jež jednájí jménem jiných.

Práce je rozdělena do čtyř kapitol. První z nich se věnuje stavu poznání v oblasti střetu zájmů. Popisuje, co jsou to zájmy, jak definujeme střet zájmů a kdy se z něj stal v české politice velmi diskutovaný problém. Druhá kapitola identifikuje dělení a možná řešení střetu zájmů, zároveň přibližuje český právní rámec střetu zájmů, etické normy a politickou odpovědnost. Třetí kapitola detailně popisuje použitou výzkumnou metodu, sběr dat a kritéria zvolených mediálně známých případů. Čtvrtá kapitola obsahuje analýzu získaných dat. Tato část podrobně rozebere konkrétní případy střetů zájmů u členů vlády a rozdělí je do kategorií dle druhu a řešení těchto střetů zájmů. Závěrečná kapitola shrne celková zjištění a navrhne doporučení pro zlepšení stávající praxe.

³ FRIEDBERG, E.: *Conflict of interest from the perspective of the sociology of organised action*, PETERS, A., HANDSCHIN, L.: *Conflict of interest in global, public and corporate governance*. Cambridge University Press, 2012. s.47

⁴ POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. Sněmovní tisk 564 Novela z. o střetu zájmů. Online. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&t=564>. [cit. 2024-05-24].

⁵ DAVIS, M., STARK, A.: *Conflicts of Interest in the Professions*. New York: Oxford University Press, 2001, s.13,14, 15

1 Teoretická část

1.1 Zájmy

Pro komplexní pochopení střetu zájmů je důležité nejprve představit podstatu zájmů. Zájmy jsou cíle i hodnoty, které mají klíčovou roli v procesu rozhodování. Naše osobní zájmy nejsou pouhými subjektivními preferencemi, nýbrž odrazem našich sociálních vazeb a kulturních vlivů. To znamená, že zájmy se v průběhu našeho života vyvíjí a transformují. Mohou mít podobu osobních tužeb či potřeb, ale rovněž mohou být kolektivní a reflektovat tak hodnoty sdílené s určitou skupinou dalších lidí.⁶

Sládeček soukromým zájmem rozumí soukromou správu poháněnou osobním cílem.⁷ V kontextu práce lze říci, že soukromý zájem je vše, co se odchyluje od formálních povinností vyplývajících z veřejné role. Může se jednat o finanční, majetkový nebo informační prospěch jedince či skupiny.

Nad veřejným zájmem se zamýšlel už Aristoteles. Měl představu, že lidé jako „*animal rationale*“ (tvorové rozumní, nadaní vědomím) budou usilovat o hledání společného zájmu, ze kterého budou profitovat všichni. Podle Lippmanna je veřejný zájem: „...*zřejmě tím, co by si lidé vybrali, kdyby viděli jasně, racionálně a jednali nezaujatě a benevolentně.*“⁸ Veřejný zájem tedy můžeme nazvat „obecným dobrem“, které podporuje klíčové zájmy a potřeby občanů. Zjednodušeně jde v kontextu politiky o politiku ve prospěch veřejnosti. Nicméně podle Guzzetta v současné době neexistují osoby, jejichž soukromý zájem by se zcela shodoval s všeobecným veřejným zájmem: „...*musíme předpokládat, že když jsou ve hře veřejné zájmy, vždy existují současně alespoň dvě různé sady zájmů – veřejných a soukromých – i když nemusí být v konfliktu, jsou stále přítomny.*“⁹

⁶ HAPLA, M., KOBER, J., TOMOSZEK, M.: *Profesní etika právníků*. Brno: Nugis Finem Publishing, 2022, s. 125

⁷ SLÁDEČEK, V.: *Obecné správní právo*. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 24 - 25

⁸ POTŮČEK, M.: *Veřejná politika*. Praha: SLON, 2006, s. 12 s odkazem na Lippmann W., *The Public Philosophy*, 1955, s. 42

⁹ GUZZETTA, G.: *THE LIMITS OF CONFLICTS REGULATIONS*, TROST, Ch. a GASH, A. L.: *Conflict of interest and public life: cross-national perspectives*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008. s. 24

1.2 Střet zájmů

Střet zájmů je obecně vzato kolize dvou a více protichůdných zájmů při řešení určité situace.¹⁰ Jedná se o situaci, kdy existuje riziko negativního ovlivnění přístupu osoby, která je ve střetu zájmů. Střet zájmů je podle Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) konflikt mezi veřejnou povinností a osobními zájmy jednotlivce ve veřejné službě.¹¹ Situace se vyznačuje tím, že osoba zastávající veřejnou funkci má osobní zájmy, jež by mohly narušit nebo nevhodně ovlivnit výkon povinností spojených s vykonávanou funkcí. Vytváří se tak dilema mezi loajalitou k veřejnému zájmu a ochranou osobních zájmů, přičemž nesprávné jednání může ovlivnit integritu a etiku chodu veřejného úřadu.¹² Davis střet zájmů definuje jako: „*situaci, ve které má zájem osoby tendenci narušovat řádný výkon jejího úsudku ve prospěch jiného*“.¹³

Podle neziskové organizace Transparency International ČR střet zájmů automaticky neznamená korupci nebo trestný čin: „*Nese však s sebou potenciální riziko zneužití pravomocí či strategických informací s vidinou osobního prospěchu. V nejzazších případech se může promítnout do jednání, které naplňuje znaky trestného činu, například zneužití pravomoci úřední osoby.*“¹⁴

Definice střetu zájmů je uvedena také v ustanovení § 3 odst. 1 zákona o střetu zájmů: „*Veřejný funkcionář je povinen zdržet se každého jednání, při kterém mohou jeho osobní zájmy ovlivnit výkon jeho funkce. Osobním zájmem se pro účely tohoto zákona rozumí takový zájem, který přináší veřejnému funkcionáři, osobě blízké veřejného funkcionáře, právnické osobě ovládané veřejným funkcionářem nebo osobou blízkou veřejného funkcionáře zvýšení majetku, majetkového nebo jiného prospěchu, zamezení vzniku případného snížení majetkového nebo jiného prospěchu nebo jinou výhodu; to neplatí, jde-li jinak o prospěch nebo zájem obecně zřejmý ve vztahu k neomezenému okruhu adresátů.*“ Ustanovení jednoduše řečeno popisuje střet zájmů jako střet veřejného a soukromého zájmu. Podle § 3 odst. 2 mají veřejní funkcionáři povinnost upřednostnit veřejný zájem před svým osobním. Druhá hlava zákona o střetu zájmů je ještě doplněna o § 3 odst. 3, který říká, že veřejný funkcionář nesmí veřejný zájem ohrozit.

¹⁰ KAPRAS, J.: *Střet zájmů veřejných funkcionářů*. Praha: Leges, 2023, s.21

¹¹ OECD. *Managing Conflict of Interest in the Public Sector*. Online. 2005. Dostupné z: <https://www.oecd.org/gov/ethics/49107986.pdf>, s. 13

¹² Ibid.

¹³ DAVIS, M.: *Conflict of Interest*, Business and Professional Ethics Journal, 1982, s.21

¹⁴ TRANSPARENCY INTERNATIONAL ČR. *Střet zájmů, hit posledních let. Víte ale, jak přesně funguje?* [online]. 2021 [cit. 2024-04-09]. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/stret-zajmu-hit-poslednich-let-vite-ale-jak-presne-funguje/>

Právě zákonná definice střetu zájmů bude použita pro účely práce, protože poskytuje jasný rámec, co střet zájmů v České republice zahrnuje. Ustanovení v zákoně zajišťují základ jak pro kvalitní analýzu střetu zájmů u členů vlády, tak pro formulaci doporučení, které by mohlo mít reálnou šanci na implementaci.

Střet zájmů představuje komplexní problém a nejasné hranice tohoto jevu značně komplikují jeho kontrolu. Medializované politické skandály nám ukazují jasný nepříznivý vliv střetu zájmů na politický systém, jako je zneužití funkce, korupce, zneužití vnitřních informací či veřejných prostředků atd. Ale existují rovněž i nejednoznačné případy. Jedná se například o veřejného funkcionáře, který využívá své pozice k prosazování něčeho, co opravdu považuje za veřejný zájem, ale zároveň tím získává osobní vliv a profesní postavení. Friedberg tyto případy nazývá *šedou zónou*.¹⁵

Příkladem tzv. šedé zóny může být počínání současné poslankyně a předsedkyně podvýboru pro regionální školství a celoživotní učení Renáty Zajíčkové (ODS). Do roku 2022 byla Zajíčková starostkou a radní pro školství Prahy 5. Záměr Zajíčkové rozšířit kapacity škol na Praze 5 otevřením soukromého gymnázia lze považovat za veřejný zájem. Zajíčková si v roce 2013 po tom, co tehdejší zastupitelstvo zrušilo jednu z místních škol, pronajala školní budovu na Plzeňské ulici. Smlouva byla výhodná především pro Zajíčkovou a její Gymnázium mezinárodních a veřejných vztahů, protože nájem činil zhruba 55 tisíc korun měsíčně a součástí byla i opce na prodloužení nájmu do roku 2033. Zajíčková se ale v roce 2019 stala starostkou Prahy 5. Současně byla i radní pro školství, tudíž měla vliv na rozhodování o pronájmu městských školních budov a na řešení otázek v oblasti školství. V roce 2021 se začal řešit nedostatek míst pro prvňáky, za který mohl i pronájem městské školní budovy Zajíčkové. Navíc její jméno figurovalo na obou stranách smluv radnice se školou, jako starostky a majitelky soukromé firmy.¹⁶

¹⁵ FRIEDBERG E.: *Conflict of interest from the perspective of the sociology of organised action*, PETERS, A., HANDSCHIN, L.: *Conflict of interest in global, public and corporate governance*. Cambridge University Press, 2012. s.50

¹⁶ GAVRINĚV, Vojtěch. *Kandidátka ODS čelí tvrdé kritice: Její byznys bere místa pro školáky*. Online. 22.6.2021. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/kandidatka-ods-celi-tvrde-kritice-jeji-byznys-bere-mista-pro-skolaky-166811>. [cit. 2024-05-20].

1.3 Střet zájmů v české politice

Ke střetu zájmů v české politice sice docházelo i v minulosti, avšak do veřejného povědomí se střet zájmů dostal především kolem roku 2014 působením tehdejšího místopředsedy vlády a ministra financí Andreje Babiše (ANO). V lednu 2014 se jeden z nejbohatších podnikatelů a majitel mediálního impéria stal ministrem, což podnítilo veřejnou debatu o střetu zájmů, transparentnosti, etice a objektivitě médií. Babiš v době nástupu do úřadu již vlastnil mediální společnost Mafra, a.s., pod kterou patří internetové portály idnes.cz, lidovky.cz, tištěné deníky Mladá fronta dnes, Lidové noviny, Metro, 5+2dny a televizní kanál Óčko. Na konci ledna 2014 mu byl Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže povolen i nákup nejposlouchanější rozhlasové stanice Rádía Impuls.¹⁷

Tabery tehdy ve své eseji pro Respekt popsal, proč má řada lidí z Babiše jako ministra a vlastníka mediálního domu obavy: „Protože koncentruje moc, která nemá v našich novodobých dějinách obdoby. Vlastní média, firmy, politickou stranu a je místopředsedou vlády. A nejen to. Kritikům této koncentrace moci se vysmívá, což je možná ještě horší, protože tím projevuje necitlivost pro správu věcí veřejných. Babiš narušil ustálenou představu, společenský konsenzus, co se v demokratické společnosti má a co nemá.“¹⁸ Nicméně podle dat Centra pro výzkum veřejného mínění důvěra veřejnosti v Babiše jako vrcholného politika v průběhu roku 2014 stále rostla.¹⁹

Vlastnictví mediálního domu tehdejšího ministra financí a místopředsedy vlády bylo velice problematické. Média mají zásadní roli na formování veřejného mínění. Závodský uvádí, že: „Nejdůležitějším prostředkem pro zprostředkování informace, její umocnění, bagatelizaci, zamlčení nebo „správnou“ interpretaci je ovládnutí médií.“²⁰ Pokud politik vlastní média, může to mít vliv na objektivitu zpravodajství. V krajním případě může dojít k cenzuře či přímému tlaku na novináře, aby psali v souladu se zájmy vlastníka. Jedná se o střet zájmů, který ohrožuje nejen nezávislost a svobodu tisku, ale také správný výkon veřejné funkce

¹⁷ ŠPAČKOVÁ, Iva. *Babiš může převzít Rádio Impuls, rozhodl antimonopolní úřad*. Online. 22.1.2014. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/podniky/babisuv-agrofert-muze-prevzit-radio-impuls-rozhodl-antimonopolni-urad.A140122_104721_ekoakcie_spi. [cit. 2024-05-24].

¹⁸ TABERY, Erik. *MÉDIA V ÉŘE ANDREJE BABIŠE*. Online. 12.4.2015. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2015/16/media-v-ere-andreje-babise>. [cit. 2024-05-24].

¹⁹ CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. *Důvěra vrcholným politikům – říjen 2016*. Online. 22.11.2016. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a2119/f9/pi161122.pdf. [cit. 2024-05-20].

²⁰ ZÁVODSKÝ, Ondřej. *Čas oligarchů, jejich sluhů a nepřátel*. Nadační fond proti korupci, 2019, s.138..

například prostřednictvím ovlivňování veřejného mínění.²¹ „*Média pomáhají upevňovat demokracii. Už prostě jen tím, že objektivně referují o dění v politice. Nezastupitelnou úlohu pak mají média při kontrole politiků, jimž je svěřena správa věcí veřejných,*“ píše o roli médií Kmenta.²²

Babiš v roce 2013 ke koupi jednoho ze dvou největších mediálních domů uvedl: „*Do médií jsem vstoupil proto, že mám trvalé problémy s novináři.*“²³ Později se k tomuto výroku Babiše vyjádřil Tabery z Respektu: „*Poprvé někdo otevřeně přiznává, že si koupil celé vydavatelství proto, že se mu nelíbilo, jak o něm novináři píší.*“²⁴ Tehdejší předseda představenstva společnosti Mafra Štěpán Košík se Babiše v rozhovoru pro Radiožurnál zastával: „*Andrej Babiš se aktivně neúčastní řízení podniku ani jeho částí.*“²⁵ Stejně tak István Leko, který byl v té době šéfredaktor Lidových novin: „*Andrej Babiš mě nedával do novin pro to, abych psal, jak on píská. Berlusconi svá média brutálně zneužívá k politickému boji, Babiš to zatím nedělá a nemá to ani zapotřebí.*“²⁶

Během rozpravy o vyslovení nedůvěry vládě ČR v roce 2015 Babiš několikrát přiznal, že je v souvislosti s vlastnictvím médií ve střetu zájmů: „*...já mám střet zájmů, ale nikdy jsem ho nezneužil.*“²⁷ Celé roky Babiš tento střet zájmů neřešil. V návaznosti na novelu zákona o střetu zájmů v roce 2017 Mafru pouze předal do svěřenských fondů, které spravovala jeho manželka a právníci. Až v únoru roku 2024 prodal Babiš mediální dům miliardáři Karlu Pražákovi.²⁸ Šídlo ze Seznam Zpráv prodej Mafry komentoval slovy: „*Poměry, které na trhu stvořil,*

²¹ KUČÍKOVÁ, Veronika. *Kmenta: Babiš a Zeman jsou největší ohrožení demokracie od roku 1989*. Online. 3.10.2020. Dostupné z: <https://www.forum24.cz/kmenta-babis-a-zeman-jsou-nejvetsi-ohrozeni-demokracie-od-roku-1989>. [cit. 2024-07-03].

²² KMENTA, Jaroslav. *Boss Babiš*. Nymburk, JKM, 2017, s.15.

²³ VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Až zase budu něco kupovat, napíšu to na twitter*. Online. MediaGuru. 19.8.2013. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2013/08/az-zase-budu-neco-kupovat-napisu-to-na-twitter/>. [cit. 2024-05-25].

²⁴ TABERY, Erik. *MÉDIA V ÉŘE ANDREJE BABIŠE*. Online. 12.4.2015. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2015/16/media-v-ere-andreje-babise>. [cit. 2024-05-24].

²⁵ ČESKÝ ROZHLAS. *Obsah novin s Andrejem Babišem neřeším, říká Štěpán Košík z vydavatelství Mafra*. Online. 29.8.2014. Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/obsah-novin-s-andrejem-babisem-neresim-rika-stepan-kosik-z-vydavatelstvi-mafra-6288018>. [cit. 2024-05-24].

²⁶ MEDIAGURU. *Leko: Babiš svá média nevyužívá k politickému boji*. Online. 23.4.2014. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2014/04/leko-babis-sva-media-nevyuziva-k-politickemu-boji/>. [cit. 2024-07-03].

²⁷ PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY. *Těsnopisecká zpráva o schůzi Poslanecké sněmovny Parlamentu. Schválený pořad 28. schůze Poslanecké sněmovny*. Online. 2015. s.55. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2013ps/tesnopis/tz028.pdf>. [cit. 2024-05-24].

²⁸ PETRŮ, Vojtěch. *Mafra je definitivně pryč z Babišových rukou. Oligarchu střídá oligarcha*. Online. 20.2.2024. Dostupné z: <https://denikreferendum.cz/clanek/36098-mafra-je-definitivne-pryc-z-babisovych-rukou-oligarchu-strida-oligarcha>. [cit. 2024-07-03].

přetrvají ještě dlouho bez ohledu na to, jestli mu nějaké vydavatelství přímo patří. Z téhle éry se budeme vzpamatovávat ještě dlouho.“²⁹

Vlastnictví médií nebylo jediným případem střetu zájmů Andreje Babiše a ani Babiš nebyl tehdy jediným ministrem ve střetu zájmů, ale tato kumulace politické a mediální moci vnesla do veřejného povědomí problematiku střetu zájmů. Rovněž rozvířila diskuze o etických standardech, objektivitě médií a integritě politických představitelů. „*U Babiše to bylo poprvé, kdy byl ve vysoké politice člověk s tak ohromným vlivem na média. Dosud se to vždy dělo sofistikovaněji, tady byl střet zájmů ohromný,*“ řekl v rozhovoru pro Deník Referendum Motal z Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně.³⁰ Andrej Babiš připomněl důležitost boje proti zneužívání moci. Především na základě jeho kauz totiž vznikla přísnější regulace střetu zájmů v České republice tzv. Lex Babiš, která mimo jiné zakazuje politikům vlastnění mediálních domů či provozování rozhlasového a televizního vysílání.³¹

²⁹ ŠÍDLO, Jindřich. *Babiš prodal Mafru. Ziskal přesně to, co chtěl.* Online. 3.2.2024. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/porady-stastne-pondeli-jindricha-sidla-8-sezona-babis-prodal-mafru-ziskal-presne-to-co-htel-245030>. [cit. 2024-07-03].

³⁰ PETRŮ, Vojtěch. *Mafra je definitivně pryč z Babišových rukou. Oligarchu střídá oligarcha.* Online. 20.2.2024. Dostupné z: <https://denikreferendum.cz/clanek/36098-mafra-je-definitivne-pryc-z-babisovych-rukou-oligarchu-strida-oligarcha>. [cit. 2024-07-03].

³¹ SOUČKOVÁ, Kateřina. IROZHLAS.CZ. *Přísnější ‚lex Babiš‘ má mezery, varuje protikorupční organizace. Vypadla z něj online média* [online]. 2018 [cit. 2024-04-14]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravodomov/lex-babis-zakon-o-stretu-zajmu-novela-2023_2308251308_ako

2 Konceptuální část

2.1 Dělení střetu zájmů

Intenzita a povaha střetu zájmů se může v jednotlivých případech lišit. Zatímco některé střety zájmů mohou být pouze předzvěstí většího problému, jiné již mohou závažně ohrožovat integritu členů vlády. Odborníci využívají k dělení střetu zájmů různé přístupy, někteří preferují kategorické rozdělení, jiní zase dimenzionální. Pro účely práce jsem si vybrala dělení od Davise a Starka, které poskytuje pevný teoretický rámec, pomůže mi tak kategorizovat zkoumané případy a formulovat relevantní závěry.

Davis a Stark střet zájmů rozdělují podle povahy do tří kategorií³²:

a) Skutečný

Skutečný střet zájmu nastává, když dojde k reálnému ovlivnění rozhodování či jednání veřejného činitele kvůli jeho osobním zájmům.

b) Potenciální

Potenciální střet zájmů je situace, kdy je veřejný činitel ve střetu zájmů, nicméně nekalá tendence zatím nenastala v praktické rovině. Potenciální střet zájmu je podstatné včas identifikovat, aby se minimalizovalo riziko, že se přetvoří do střetu zájmu skutečného. Davis se Starkem ho přirovnávají k časované bombě.³³

c) Zdánlivý

Zdánlivým střetem zájmů nazýváme situaci, kdy vztahy funkcionáře vzbuzují dojem či pochybnosti o nezávislosti jeho rozhodnutí. I když se o střet zájmů jednat nemusí, je potřeba situaci vysvětlit a vyřešit. Zdánlivý střet zájmů je sice sporný, ale veřejný činitel má možnost zveřejnit dostatek informací k jeho vyvrácení. Pokud zdánlivý konflikt zájmů nedokáže nebo nechce vyvrátit, jedná se o střet zájmů skutečný či potenciální.

³² DAVIS, M., STARK, A.: *Conflicts of Interest in the Professions*. New York: Oxford University Press, 2001, s.15

³³ Ibid.

2.2 Střet zájmů a jeho možná řešení

Existují různé přístupy k řešení střetu zájmů. Pro účely práce jsem řešení rozdělila do dvou kategorií, a to na (1) řešení z pohledu členů vlády a (2) systémová řešení. Co se týče řešení ze stran politiků, ty Davis a Stark popsali již v roce 2001.³⁴ Členové vlády jsou totiž schopni minimalizovat negativní dopady svých střetu zájmů. Podstatné je, jaké opatření pro řešení střetu zájmů zvolí.

(1) Řešení z pohledu členů vlády:

a) Únik

Reakce na střet zájmů v podobě úniku spočívá v minimalizování či vyhnutí se situacím, ve kterých dochází ke střetu zájmu. Veřejný funkcionář má tedy možnost omezit nebo zcela odstranit podezřelé vazby, které by mohly narušovat jeho objektivitu. Únik se projevuje často v podobě rezignace z určité pozice a omezení činnosti, což pro funkcionáře představuje složité rozhodování. Často se jedná o volbu mezi celoživotním osobním podnikáním a veřejnou funkcí.

b) Zveřejnění

Zveřejnění střetu zájmů sice funkcionář problém neodstraňuje, ale snaží se transparentně sdělovat relevantní informace o osobních a profesních zájmech. Vychází se z předpokladu, že veřejnost, média a další strany situaci pečlivě zhodnotí a posoudí, zda může tento konflikt zájmů nějak ovlivnit jeho rozhodování. Zveřejňování probíhá *ad hoc* (jednání o konkrétním případě), nebo *ex ante* (plošně).

c) Řízení

Řízení střetu zájmů zahrnuje opatření, která mají zabránit tomu, aby funkcionář nedodržel své oficiální povinnosti. Jedná se například o použití etických kodexů, interních mechanismů kontroly či využití etické komise. Cílem je udržet veřejného činitele v rámci přijatelných hranic. Řízení je „*částečným vyrovnáním*“, střet zájmů neodstraňuje, ale hlídá, aby přínosy jedince ve střetu zájmů převyšovaly nad jeho nevýhodami.

³⁴ DAVIS, M., STARK, A.: *Conflicts of Interest in the Professions*. New York: Oxford University Press, 2001, s.13,14

(2) Systémová řešení:

Mezi systémová řešení v kontextu střetu zájmů patří zákony, které mají za cíl předcházet samotnému vzniku střetu zájmů u veřejných funkcionářů. Střet zájmů v České republice upravuje zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů, který aplikuje řešení, jež se shodují s teoretickým konceptem podle Davise a Starka.³⁵

Únik je v zákonu o střetu zájmů aplikován přímým zákazem pod hrozbou peněžní sankce. Jedná se například o zákaz podnikání či provozování jiné samostatné výdělečné činnosti uvedený v § 4 odst. 1, nebo o zákaz výkonu funkce a činnosti, která je neslučitelná s výkonem funkce veřejného funkcionáře uvedený v § 5 odst. 3. Za přestupek lze podle zákona o střetu zájmů uložit pokutu, která se odvíjí od přestupku. Za porušení zákazu podnikání lze uložit pokutu od 5 000 Kč do 250 000 Kč. Stejně rozmezí platí i pro porušení zákazu o výkonu neslučitelné funkce. Pokud se fyzická osoba dopustí přestupku tím, že poruší zákaz o výkonu činnosti po stanovenou dobu od skončení výkonu funkce veřejného funkcionáře podle § 6, hrozí jí pokuta od 25 000 Kč až do výše 500 000 Kč.

Ne všechny zákazy podléhají sankcím. Zákazy mají za cíl sloužit jako preventivní opatření, které má odrazovat od nežádoucího chování. Proto i bez přímých sankcí mohou mít psychologický efekt a vést tak k dodržování pravidel. V zákoně č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů se jedná například o § 3 odst. 1, který ukládá veřejným funkcionářům zdržet se každého jednání, při kterém mohou jeho osobní zájmy ovlivnit výkon jeho funkce. Osobními zájmy zákon rozumí zájem, který přináší veřejnému činiteli nebo jeho blízkým majetkový nebo jiný prospěch. Veřejný funkcionář rovněž nesmí dávat přednost vlastnímu prospěchu před zájmy, které má jako veřejný činitel prosazovat a hájit.

Zákon o střetu zájmů rovněž požaduje zveřejnění, a to prostřednictvím oznámení o osobním zájmu, o činnostech, majetku a příjmech i závazcích. Jedná se například o § 8 odst. 1, který veřejnému funkcionáři ukládá povinnost na jednání ústavního orgánu, jiného státního orgánu, orgánu územní samosprávné jednotky nebo právnické osoby vytvořené zákonem, kde předkládá návrh nebo má právo hlasovat, oznámit jakýkoli osobní zájem, který by měl vliv na projednávání věci. Pro řešení v podobě zveřejnění je v České republice klíčový Centrální registr oznámení, který byl zřízen na základě novely zákona o střetu zájmů č. 14/2017 Sb.

³⁵ DAVIS, M., STARK, A.: *Conflicts of Interest in the Professions*. New York: Oxford University Press, 2001, s.13,14

Řízení je implementováno například skrze přechodné období, během kterého je podle § 6 odst. 1 zákona o střetu zájmů zakázáno vykonávání určitých činností po skončení výkonu veřejné funkce tzv. cooling-off period. Dotyčná osoba se nesmí stát společníkem nebo členem vedení právnické osoby ani uzavřít pracovní smlouvu se zaměstnavatelem, který podepsal v posledních třech letech před koncem funkce veřejného funkcionáře smlouvu s vládou, uzemní samosprávnou jednotkou nebo právnickou osobou, která je založena státem.

Pro veřejné funkcionáře dle § 4a odst. 1 zákona o střetu zájmů platí zákaz provozování rozhlasového a televizního vysílání. Volení zástupci nesmí být vydavateli periodického tisku ani společníky, členy či ovládajícími osobami právnické osoby, která je provozovatelem rozhlasového, televizního vysílání nebo vydavatelem periodického tisku. Restrikce přímo zasahuje do ústavně garantovaného práva na svobodu podnikání a vlastnického práva, jeho legitimitu však potvrdil Ústavní soud sp. zn. Pl. ÚS 4/17.³⁶

2.3 Etická pravidla pro střet zájmů v ČR

Právní úprava sice poskytuje jasný rámec pravidel a předpisů, kterými se mají funkcionáři řídit, ale v praxi může být značný rozdíl mezi tím, co je legální, a tím, co je eticky správné. Zákony jednoduše nemohou pokrýt všechny aspekty lidského chování, a proto jsou etické zásady podstatné i při řešení střetu zájmů.

Podle Bažantové praktikování etiky může v konečném důsledku vytvořit neformální bariéry proti negativním jevům, jako je konflikt zájmů, korupce, nekalý lobbying atd.³⁷ Guzetta upozorňuje, že: „...způsob, jakým jsou hranice střetu zájmů vymezovány, závisí především na etické homogenitě společnosti. Na přítomnosti sdílených hodnot, jak ve společnosti, tak ve veřejné správě.“³⁸ Politická řešení jsou podle něj, rovněž jako etika, ovlivněna kulturními a institucionálními tradicemi.³⁹ Guzetta zároveň přiznává, že i etika může selhat, zejména pokud se střetne s politikou a komplexitou reakcí na konkurenční zájmy.⁴⁰

³⁶ TRANSPARENCY INTERNATIONAL ČESKÁ REPUBLIKA. *Komparativní studie ke střetu zájmů*. Online. 2022. Dostupné z: https://www.transparency.cz/wp-content/uploads/2023/02/Komparativni_studie_stret_zajmu_2022.pdf, s.14

³⁷ BAŽANTOVÁ, I.: *Lobbying a korupce při tvorbě veřejných politik*, 2007, s.26

³⁸ GUZZETTA, G.: *THE LIMITS OF CONFLICTS REGULATIONS*, TROST, Ch., GASH, A. L.: *Conflict of interest and public life: cross-national perspectives*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008. s. 33

³⁹ Ibid.

⁴⁰ Ibid., s. 22

Etická pravidla jsou pro veřejné funkcionáře obvykle formulována prostřednictvím etických kodexů. Dle Lodera: „*Etický kodex představuje vyjádření rolí, které by měli profesionálové v konkrétních situacích zastávat. V tomto smyslu je kodex formalizovaným prohlášením o morálce a jednotným profesním „svědomím.*“⁴¹

Názory odborné veřejnosti na etické kodexy se různí. Obecně lze konstatovat, že etické kodexy poukazují na základní normy chování, to znamená, že jejich dodržováním udáváme pouze morální základ. Slovy Krskové: „...*etický kodex pomáhá vyhnout se zlu, ale ne konat dobro.*“⁴²

Navzdory kritice mezinárodních organizací a neziskového sektoru, vláda České republiky doposud nemá svůj etický kodex.⁴³ Jistým řešením může být etický kodex státní služby, který byl upraven v roce 2023.⁴⁴ Tento kodex se soustředí na osm priorit, konkrétně na žádoucí jednání, veřejný zájem, nestrannost, odbornost, přiměřenost, vstřícnost, hospodárnost a úlohu představených. Etický kodex státní služby může sloužit jako určitá předloha, avšak členové vlády by měly mít kodex vlastní, který bude na míru vládě a jejím výkonným pravomocem. Navíc pokud se politické instituce zavážou, že budou jednat v souladu s etickými kodexy, zvyšuje se důvěra občanů v politický systém.⁴⁵

⁴¹ HAPLA, M., KOBER, J., TOMOSZEK, M.: *Profesní etika právníků*. Brno: Nugis Finem Publishing, 2022, s. 175 s odkazem na LODER, R. E.: *Tighter Rules of Professional Conduct: Saltwater for Thirst*. Georgetown Journal of Ethics. 1987, č.2, s.318

⁴² KRŠKOVÁ, A.: *Etika právnického povolania*, 1994, s.31

⁴³ MINISTERSTVO SPRÁVEDLNOSTI. *Skupina GRECO zhodnotila, jak Česká republika plní doporučení v oblasti prevence korupce*. Online. 2016. Dostupné z: <https://www.justice.cz/?clanek=skupina-greco-zhodnotila-jak-ceska-republika-plni-doporuceni-v-oblasti-prevence-korup-1>. [cit. 2024-07-03].

⁴⁴ MINISTERSTVO VNITRA. *Nový etický kodex státních zaměstnanců*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/novy-eticky-kodex-statnich-zamestnancu.aspx>. [cit. 2024-07-03].

⁴⁵ KAPRAS, J.: *Střet zájmů veřejných funkcionářů*. Praha: Leges, 2023, s. 104 s odkazem na DE SOUSA, L., COROADO, S.: *Ethics and integrity in politics: Perceptions, control, and impact*. Francisco Manuel dos Santos Foundation, 2022, s. 56

Obrázek č.1: Etický kodex státní služby⁴⁶

Zdroj: MVČR

Etika je dynamickým konceptem, který se vyvíjí v průběhu času. To, co bylo považováno za eticky přijatelné v minulosti, nemusí být nutně přijatelné v dnešní době a naopak. Odborná literatura tvrdí, že za reformou etiky stojí převážně politické skandály a média. Thompson uvádí, že: „...skandály v politické oblasti upozornily na formy korupce a střetu zájmů, které by jinak zůstaly nepovšimnuty, a veřejné kontroverze, které tyto skandály vyvolaly, v některých případech přispěly k významným reformám.“⁴⁷ Mackenzie zastává podobný názor, když hovoří o vzorci reformem, které spočívají v tom: „... že příležitostně, veřejně velmi viditelné skandály vyvolávají volání po regulaci, které často vyústí v nové zákony nebo pravidla.“⁴⁸

⁴⁶ MINISTERSTVO VNITRA. *Nový etický kodex státních zaměstnanců*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/novy-eticky-kodex-statnich-zamestnancu.aspx>. [cit. 2024-07-03].

⁴⁷ THOMPSON, J. B.: *Political Scanda: Power and Visability in the Media Agel*, Wiley, 2000, s. 263

⁴⁸ MACKENZIE, C.: *Scandal Proof: Do Ethics Laws Make Government Ethical?*, Brookings Institution Press, 2002, s. 3

2.4 Politická odpovědnost

Při nefunkčnosti či neexistenci etických pravidel hovoří Guzzetta o posledním neprávním prostředku souvisejícím se střetem zájmů, a tím je politická odpovědnost.⁴⁹ Schmitter vidí odpovědnost jako vztah mezi dvěma subjekty, kde subjekt 2 dokáže přimět subjekt 1 ke zpovídaní se za své rozhodnutí.⁵⁰ Každý občan má podle něj právo a povinnost: „...být informován o budoucích krocích, slyšet jejich zdůvodnění a udělat si úsudek o tom, jak byly provedeny.“⁵¹ Heywood přidává, že k odpovědnosti patří rovněž přijímání kritiky od ostatních.⁵²

Hlavním prostředkem, kterým občané dohlížejí na politiky, jsou volby. Ty mohou sloužit jako způsob sankce za předpokladu, že politik chce a může být znovu zvolen.⁵³ Čím větší je politická odpovědnost a respektování pravidel, tím vyšší je kvalita demokracie v dané zemi.⁵⁴ Způsob, jakým se držitelé moci rozhodují a jak se chovají, má značný vliv na to, jak efektivně místní politika funguje.⁵⁵

Dvořáková uvádí, že v současné době se v některých ohledech vracíme k době normalizace, kdy se hodnoty nejen vytrácely, ale byly rovněž zneužívány: „*Rozpory mezi slovy a realitou se v současnosti již pomalu blíží tomu, co jsme tehdy zažívali.*“⁵⁶ Nedostatečné vynucování politické odpovědnosti navíc může mít za následek nedůvěru v politické instituce.⁵⁷

Kysela potvrzuje, že politici si jsou významu důvěry značně vědomi: „*V politice více než v jiných oblastech platí, že zdání je víc než realita. Pokud politik získá špatný mediální obraz, doplatí na to, i když mu vývoj budoucích událostí dá za pravdu. A obráceně, vybudovaný kapitál důvěry může dlouho chránit i někoho, kdo neříká pravdu.*“⁵⁸ Pokud má být politická odpovědnost úspěšná, musí být podle Schmittera institucionalizovaná v souboru pravidel.⁵⁹ Naproti tomu Měšťánková vidí sílu v neformálních pravidlech tvořenými veřejností: „*V mnoha*

⁴⁹ GUZZETTA, G.: *THE LIMITS OF CONFLICTS REGULATIONS*, TROST, Ch., GASH, A. L.: *Conflict of interest and public life: cross-national perspectives*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008, s. 31

⁵⁰ SCHMITTER, P. C.: *Political Accountability in 'Real-Existing' Democracies: Meaning and Mechanisms*. Istituto Universitario Europeo, 2007, s. 4

⁵¹ Ibid. s. 5

⁵² HEYWOOD, A.: *Politologie*, Eurolex Bohemia, 2008, s.477

⁵³ MĚŠŤÁNKOVÁ, P.: *Dělba moci a politická odpovědnost*, Iuridicum Olomoucense, 2015, s. 5

⁵⁴ Ibid. s. 2

⁵⁵ FRIČ, P.: *Korupce na český způsob*, G plus G, 1999, s.151

⁵⁶ DVOŘÁKOVÁ, V.: *Rozkládání státu*, 2012 s. 49

⁵⁷ MĚŠŤÁNKOVÁ, P.: *Dělba moci a politická odpovědnost*, Iuridicum Olomoucense, 2015, s. 12

⁵⁸ KYSELA, J.: *Kolos na hliněných nohou*, 2016, s.231,232

⁵⁹ SCHMITTER, P. C.: *Political Accountability in 'Real-Existing' Democracies: Meaning and Mechanisms*. Istituto Universitario Europeo, 2007, s. 5

*případech jde skutečně o situace, které zákon neřeší a zřejmě by ani řešit neměl. Je tudíž nutné využít všech možností společenského tlaku na odpovědné jednání politiků.*⁶⁰

Lze říci, že politická odpovědnost je interní regulace jednání politiků, která je ovlivněná jejich vnitřními hodnotami. Měla by pomoci vytvářet prostředí, ve kterém jsou kroky politiků v souladu s veřejnými zájmy. Politická odpovědnost zároveň podtrhává důležitost důvěry veřejnosti v politické instituce. Tato důvěra se stává stále důležitější v kontextu společenských změn a vyžaduje aktivní zapojení veřejnosti k prosazení odpovědného chování politiků.

⁶⁰ MĚŠŤÁNKOVÁ, P: *Dělba moci a politická odpovědnost*, Iuridicum Olomoucense, 2015, s. 16

3 Metodologie

V této práci bude provedena analýza případů střetu zájmů u členů vlády v letech 2018–2023. Vláda je v České republice vrcholným orgánem výkonné moci. Mezi členy vlády patří předseda vlády, místopředsedové vlády a ministři. Členové vlády jsou podle § 2 odstavce 1 písmena c) zákona o střetu zájmů veřejní funkcionáři. Zkoumané období 2018–2023 zahrnuje tři vlády, a to první a druhou vládu Andreje Babiše a vládu Petra Fialy. Od roku 2021 má vláda 17 ministrů.⁶¹ To znamená o 3 více než předchozí období.

Cílem tohoto výzkumu je zjistit, jací členové vlády byli v roce 2018–2023 ve střetu zájmů, v čem jejich střet zájmů spočíval, o jakou kategorii střetu zájmů se jednalo, jakým přístupem podle dělení Davise a Starka⁶² jednotliví členové vlády tyto střety zájmů řešili.

Odpovědi na výzkumné otázky budu hledat pomocí kvalitativní výzkumné metody mnohopřípadové studie, která má podle Chrastina průkaznější a věrohodnější charakter i závěry než jednopřípadové studie.⁶³ Metodou sběru dat je obsahová analýza. Zkoumané případy vyberu na základě mediální analýzy a podle zákona 159/2006 Sb., o střetu zájmů. Podmínkou je, že pokud člen vlády přímo neporušil zákon o střetu zájmů, musí na jeho potenciální střet zájmů upozorňovat odborná autorita, jako je například nezisková organizace Transparency International. Poté u případů střetu zájmů členů vlády určím, o jakou kategorii střetu zájmů se jednalo a jak byly tyto případy řešeny podle dělení Davise a Starka.⁶⁴ Pro usnadnění analýzy a zajištění přehlednosti v identifikaci použiji kódování pomocí písmen a čísel. Kategorie střetu zájmů budu v tabulce rozlišovat podle písmen na S = skutečný střet zájmů či P = potenciální střet zájmů, Z = zdánlivý střet zájmů. Řešení jednotlivých případů budu rozlišovat podle čísel na 1. únik, 2. zveřejnění 3. řízení a 0. žádné z uvedených.

Relevanci mediálně známých případů zajistím tak, že o nich referovalo alespoň pět webových médií, které od Nadačního fondu nezávislé žurnalistiky (NFNŽ) dostaly v MediaRatingu

⁶¹ VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Vláda*. Online. 2024. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/vlada/>. [cit. 2024-04-27].

⁶² DAVIS, M., STARK, A.: *Conflicts of Interest in the Professions*. New York: Oxford University Press, 2001, s.13,14, 15

⁶³ CHRASTINA, J., KANTOR, J., KRAHULCOVÁ, K., & FINKOVÁ, D.: *Design mnohopřípadové studie ve (speciálně) pedagogickém výzkumu*. Online. 2015. Dostupné z: <https://e-pedagogium.upol.cz/pdfs/epd/2015/01/02.pdf> [cit. 2024-04-27].

⁶⁴ DAVIS, M., STARK, A.: *Conflicts of Interest in the Professions*. New York: Oxford University Press, 2001, s.13, 14, 15

známku A.⁶⁵ Tato média jsou uvedena v tabulce níže. Hodnocení NFNŽ zaručuje, že média splňují novinářské standardy. Ne všechna média ze seznamu se věnují politice, proto pokud o případu střetu zájmů člena vlády referovalo alespoň pět z nich, zaručuje to veřejnou známost a významnost daného případu.

Tabulka č. 1: NFNŽ Mediarating, hodnocení A⁶⁶

WEBOVÁ MÉDIA
Aktuálně
ČT24
České noviny (ČTK)
Deník Alarm
Deník N
Deník Referendum
Drbna
Echo 24
Euro
Forum 24
Hospodářské noviny
Investigace
iRozhlas
Neolivní
Respekt
Romea
Seznam Zprávy
Voxpot

Zdroj: NFNŽ

Pro cíle mnohopřípadové studie bylo provedeno důkladné prostudování mediálního obrazu jednotlivých členů obou vlád. Kromě referencí v pěti relevantních médiích další podmínkou bylo, že člen vlády musel být ve střetu zájmů během výkonu mandátu. Střety zájmů před nástupem či po odchodu z funkce nejsou pro výzkum relevantní. Mediální analýza byla dělána prostřednictvím aplikací na monitoring médií Mediaboard a Newton media. K rešerši byla využita také infobanka České tiskové kanceláře (ČTK). Infobanka ČTK však neumožňuje vyhledávání před rokem 2023, z tohoto důvodu jsem musela články z Českých novin vyhledat jednotlivě pomocí vyhledávače Google. Aby mi žádný text neunikl, provedla jsem kontrolu

⁶⁵ NADAČNÍ FOND NEZÁVISLÉ ŽURNALISTIKY. *MediaRating*. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.nfnz.cz/rating-medii/>. [cit. 2024-04-27].

⁶⁶ Ibid.

zadávaním klíčových slov do vyhledávání také na jednotlivých webech médií. Jako klíčová slova byla použita: střet zájmů + konkrétní jména členů vlády (např. střet zájmů Jan Novák), střet zájmů + název úřadu (např. střet zájmů Ministerstvo financí), porušení zákona o střetu zájmů + konkrétní jména členů vlády (např. porušení zákona o střetu zájmů Jan Novák). Ke klíčovým slovům jsem vždy nastavila datum nástupu a odchodu z úřadu daného člena vlády (např. 6. 6. 2018–17. 1. 2021) a jako zdroj jsem nastavila pouze ta online média, která jsem si určila jako důvěryhodná - viz Tabulka č.1.

Výsledkem mediální rešerše je tabulka níže, obsahující jména osob, které byly v letech 2018–2023 mediálně spojovány se střetem zájmů, byly členy vlády, ke střetu zájmů došlo během jejich působení ve funkci a jejich střet zájmů byl potvrzen odbornou autoritou či porušením zákona o střetu zájmů.

Tabulka č. 2: Výběr zkoumaných členů vlády

JMÉNO	POZICE	NÁSTUP – ODCHOD	POČET MÉDIÍ
Andrej Babiš (ANO)	Předseda vlády	6.6.2018 – 17.12.2021	16
Miroslav Toman (ČSSD)	Ministr zemědělství	27.6.2018 – 17.12.2021	14
Pavel Blažek (ODS)	Ministr spravedlnosti	17.12.2021 – úřadující	14
Petr Arenberger (nestr. za ANO)	Ministr zdravotnictví	7.4.2021 – 26.5.2021	12
Petr Gazdík (STAN)	Ministr školství, mládeže a tělovýchovy	17.12.2021 – 30.6.2022	6
Tatána Malá (ANO)	Ministryně spravedlnosti	27.6.2018 – 10.7.2018	7

Zdroj: vlastní zpracování

O Andrejovi Babišovi referovala ve spojitosti se střetem zájmů téměř všechna média ze seznamu kromě webu Romea a Voxpot. Miroslav Toman byl zmíněn v kontextu střetu zájmů celkem v 14 z 18 médií. Nepsala o něm čtyři média, a to Alarm, Drbna, Romea a Voxpot. O střetu zájmů Pavla Blažka informovalo 14 médií kromě webů Euro, Investigace, Romea a Voxpot. Petr Arenberger byl spojován se střetem zájmů ve 12 médiích. Nepsala o něm online média Alarm, Euro, Investigace, Referendum, Romea a Voxpot. O Petrovi Gazdíkovi

referovalo 6 médií ze seznamu. Se střetem zájmů byl spojován na webech Aktuálně, ČTK, Deník N, iRozhlas, Respekt a Seznam Zprávy. Taťána Malá byla ve spojitosti se střetem zájmů zmíněna celkem v 7 médiích, a to na webech Aktuálně, Drbna, Echo24, Euro, Forum24, iRozhlas a Respekt.

4 Analýza případů

4.1 Andrej Babiš (ANO), předseda vlády

6. 6. 2018 – 17. 12. 2021

V roce 2011 podnikatel Babiš založil hnutí Akce nespokojených voličů 2011 (ANO), kterého je od počátku předsedou. Předtím, než se Babiš stal premiérem, působil v kabinetu Bohuslava Sobotky (ČSSD) jako místopředseda vlády a ministr financí. Babiš je znám především jako jeden z nejbohatších Čechů. Kvůli kumulaci ekonomické, politické a mediální moci je často označován za oligarchu.⁶⁷ Babiš byl už před nástupem do funkce předsedy vlády trestně stíhán v dotační kauze Čapí hnízdo. Jeho trestní stíhání bylo sice v roce 2019 na pár měsíců zastaveno⁶⁸, ale celkově byl trestně stíhaným premiérem až do konce funkčního období.

Střet zájmů Andreje Babiše

Pár dnů po nástupu Babiše do funkce předsedy vlády Transparency International (TI) zjistila, že je v slovenském registru koncovým příjemcem výhod společnosti Agrofert, což bylo v přímém rozporu se zákonem o střetu zájmů. Společnost Agrofert navíc v té době vlastnila i mediální dům Mafra. Od novely zákona o střetu zájmů č. 14/2017 Sb., které se přezdívá Lex Babiš, zákon ukládá veřejným funkcionářům zákaz vlastnění či ovládnutí médií. Babiš v roce 2017 sice své firmy převedl do dvou svěrenských fondů, podle informací TI existovalo podezření, že holding Agrofert ovládal dál. Tato skutečnost měla podle TI právní dopady na střet zájmů a na poskytování dotací holdingu.⁶⁹ Babiš na tiskové konferenci střet zájmů odmítl: „*Je to nesmysl. Agrofert neovládám, odešel jsem a také jsem ho odevzdal do svěrenských fondů,*“ uvedl předseda vlády médiím.⁷⁰

⁶⁷ CICHOWLAS, Ola a FOXALL, Andrew. *Now the Czechs Have an Oligarch Problem, Too*. Online. 10.5.2015. Dostupné z: <https://foreignpolicy.com/2015/04/10/now-the-czechs-have-an-oligarch-problem-too-andrej-babis/>. [cit. 2024-04-25].

⁶⁸ SEZNAM ZPRÁVY. *Konec nálepky trestně stíhaný premiér. Žalobce očistil Babiše*. Online. 13.9.2019. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/online-zalobci-po-ctyrech-letech-zastavili-stihani-v-kauze-capi-hnizdo-78830>. [cit. 2024-04-25].

⁶⁹ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *Andrej Babiš je ovládající osobou, říká sám Agrofert*. Online. 19.6.2018. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/andrej-babis-je-ovladajici-osobou-rika-sam-agrofert/>. [cit. 2024-04-25].

⁷⁰ IROZHLAS. *Babiš podle Transparency International dál ovládá Agrofert. ‚Nesmysl,‘ tvrdí premiér*. Online. 19.6.2018. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/andrej-babis-agrofert-sverenske-fondy-premier-transparency-international_1806192243_haf. [cit. 2024-04-25].

TI měla za to, že Babiš jako konečný uživatel výhod nepřímo ovládá koncern Agrofert z pozice zakladatele a obmyšleného. Proto na začátku srpna 2018 podala podnět ohledně porušení zákona o střetu zájmů. Příslušným orgánem k projednání se podle trvalého bydliště Babiše stal Městský úřad v Černošicích.⁷¹ V lednu 2019 Městský úřad v Černošicích nepravomocně rozhodl. Výsledek řízení byl neveřejný, ale z reakce premiéra Babiše vyplynulo, že bylo rozhodnuto v jeho neprospěch. Předseda vlády se pro iRozhlas k závěru úřadu vyjádřil slovy: „*Je to zpolitizované. Určitě se odvolám.*“⁷² Podle deníku Právo úřad Babišovi za porušení zákona o střetu zájmů udělil pokutu 200 tisíc korun.⁷³

Premiér se opravdu odvolal a případ proto dostal na starosti Krajský úřad Středočeského kraje, který byl tehdy řízen hejtmankou Jaroslavou Jermanovou Pokornou (ANO). Právě na Krajském úřadu Středočeského kraje přitom v té době došlo k urychlené reorganizaci. Byl zrušen odbor, kterému měl být případ předsedy vlády přidělen. Úřad se bránil, že šlo o dlouho připravovanou změnu.⁷⁴ Tehdejší hejtmanka Středočeského kraje Jermanová Pokorná jakýkoli zásah do rozhodování v kauze střetu zájmů Babiše odmítla.⁷⁵

Středočeský kraj následně případ vrátil Černošicím k novému projednání. Rozhodnutí bylo znovu neveřejné, ale odvoláním předseda vlády naznačil, že úřad opět rozhodl v jeho neprospěch. Babiš podal také žalobu na Krajský soud v Praze, aby přestupkové řízení kvůli jeho střetu zájmů bylo zastaveno.⁷⁶

⁷¹ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *Transparency International podává první podnět týkající se střetu zájmů Andreje Babiše.* Online. 3.8.2018. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/transparency-international-podava-prvni-podnet-tykajici-se-stretu-zajmu-andreje-babise/>. [cit. 2024-04-25].

⁷² GURYČOVÁ, Kristýna. *Černošice rozhodly o Babišově střetu zájmů. „Je to zpolitizované. Určitě se odvolám,“ reagoval premiér.* Online. 23.1.2019. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/andrej-babis-stret-zajmu-cernosice-rozhodnuti-transparency_1901231504_kno. [cit. 2024-04-25].

⁷³ NOVINKY. *Babiš dostal od Černošic za střet zájmů pokutu 200 tisíc.* Online. 6.2.2019. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-babis-dostal-od-cernosic-za-stret-zajmu-pokutu-200-tisic-40270267>. [cit. 2024-04-25].

⁷⁴ NOHL, Radek. *Případ Babišova střetu zájmů: Úřad hejtmanky Jermanové zrušil odbor, kam kauza zamíří.* Online. 8.2.2019. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/pripad-babisova-stretu-zajmu-urad-hejtmanky-jermanove-zrusil-odbor-kam-kauza-zamiri-65848>. [cit. 2024-04-25].

⁷⁵ VESELÁ, Marie. *„Nekorektní politický boj.“ Jermanová odmítla jakýkoli vliv na Babišovu kauzu střetu zájmů.* Online. 11.2.2019. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/nekorektni-politicky-boj-jermanova-odmitla-jakykoli-vliv-na-babisovu-kauzu_1902111430_bar. [cit. 2024-04-25].

⁷⁶ HORÁK, Jan. *Boj o Babišův střet zájmů. Neustoupíme, jeho žalobu zamítnete, píše Černošice soudu.* Online. 13.8.2021. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/boj-o-babisuv-stret-zajmu-jeho-zalobu-zamitnete-pise-urad/r~1096a2acfc2011eb98380cc47ab5f122/>. [cit. 2024-04-25].

Po druhém odvolání se kauza zase vrátila Středočeskému kraji, který v září 2019 řízení zastavil a pravomocně rozhodl, že Babiš není ze spáchání přestupku vinen.⁷⁷ Předseda vlády k rozhodnutí kraje uvedl: „*Ta záležitost je skončena. Bylo jasné, že to takhle musí dopadnout. Samozřejmě celé to bylo vyprovokováno na základě udání zkorumpované neziskovky Transparency International. Je to úplně nesmyslné od počátku, protože pokud jsme v naší zemi zavedli speciální zákon proti Babišovi lex Babiš a já jsem postupoval podle toho zákona, tak nemůžu mít žádný střet zájmů.*“⁷⁸

TI po zastavení řízení podala podnět k přezkoumání rozhodnutí na Ministerstvo spravedlnosti, které v té době vedla Marie Benešová (nestr. za ANO). Ministerstvo ale pro zahájení přezkumného řízení neshledalo důvody.⁷⁹ Transparency International tak poslalo podnět i na Nejvyšší státní zastupitelství (NSZ), aby podalo správní žalobu proti rozhodnutí Krajského úřadu Středočeského kraje. Tehdejší nejvyšší státní zástupce Pavel Zeman ale ve věci neshledal závažný veřejný zájem, který podání takové žaloby podmiňuje.⁸⁰ Ředitel TI Ondráčka se k rozhodnutí Zemana vyjádřil slovy: „*Je absurdní, že tam Pavel Zeman nevidí veřejný zájem, kde jinde už má být? Jde o koncentraci ekonomické moci, zneužívání veřejných peněz a přes média ohýbání politické soutěže. To je podstata sporu.*“⁸¹ TI se proto podruhé obrátilo na Ministerstvo spravedlnosti a žádalo přezkum rozhodnutí Středočeského kraje, opět neúspěšně.⁸²

V lednu 2021 nezisková organizace TI podala další podnět Městskému úřadu v Černošicích, který obsahoval nová fakta, že Babiš z pozice premiéra dále ovládá média, což zákon o střetu zájmu jasně zakazuje.⁸³ Černošický městský úřad podle informací Práva uložil premiérovi pokutu 250 tisíc Kč za přestupek proti zákonu o střetu zájmu. Čtvrt milionu korun je maximum,

⁷⁷ AKTUÁLNĚ. *Babiš média neovládá. Středočeský úřad zastavil kauzu střetu zájmů předsedy vlády.* Online. 30.9.2019. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/stredocesky-kraj-zastavil-kauzu-stretu-zajmu-premiera-babise/r~7e879f4ae33711e99ec9ac1f6b220ee8/>. [cit. 2024-04-25].

⁷⁸ Ibid.

⁷⁹ ČT24. *Ministerstvo odmítlo přezkoumat rozhodnutí kraje o Babišově údajném střetu zájmů.* Online. 7.11.2019. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/ministerstvo-odmitlo-prezkoumat-rozhodnuti-kraje-o-babisove-udajnem-stretu-zajmu-57841>. [cit. 2024-04-25].

⁸⁰ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *Nejvyšší státní zastupitelství nepodá správní žalobu ve věci střetu zájmů premiéra, nejedná se prý o veřejný zájem.* Online. 8.7.2020. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/nejvyssi-statni-zastupitelstvi-nepoda-spravni-zalobu-ve-veci-stretu-zajmu-premiera-nejedna-se-pry-o-verejny-zajem/>. [cit. 2024-04-25].

⁸¹ Ibid.

⁸² ČT24. *Ministerstvo spravedlnosti odmítlo přezkoumat údajný Babišův střet zájmů.* Online. 25.8.2020. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/ministerstvo-spravedlnosti-odmitlo-prezkoumat-udajny-babisuv-stret-zajmu-46331>. [cit. 2024-04-25].

⁸³ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *TI posílá do Černošic nový podnět týkající se střetu zájmů premiéra Andreje Babiše.* Online. 21.1.2021. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/ti-posila-do-cernosic-novy-podnet-tykajici-se-stretu-zajmu-premiera-andreje-babise/>. [cit. 2024-04-25].

keré lze za porušení zákona o střetu zájmů uložit.⁸⁴ Rozhodnutí bylo ale později zrušeno Krajským úřadem Středočeského kraje. Podle Středočeského kraje „*nikdo nemůže být obviněn z přestupku za skutek, o kterém již bylo v jiném řízení proti téže osobě pravomocně rozhodnuto.*“⁸⁵

Střet zájmů na evropské úrovni

TI v září 2018 podalo podnět kvůli podezření na střet zájmů premiéra Babiše i na úrovni Evropské unie (EU). Konkrétně na Generální ředitelství Evropské komise pro regionální politiku (DG Regio) a kvůli hospodářskému zájmu ve vztahu ke koncernu Agrofert také na Generální ředitelství pro zemědělství (DG Agriculture).⁸⁶ Podle TI byl čelní představitel členského státu EU konečným majitelem firmy, která pobírala nemalé evropské dotace. Tehdejší ředitel Transparency International pro EU k podnětu uvedl: „*Je nutné, aby Evropská komise prošetřila vazby mezi premiérem Babišem a holdingem Agrofert, tak aby byla naplněna opatření proti střetu zájmů.*“⁸⁷

V prosinci 2018 Evropská komise zastavila evropské dotace pro společnost Agrofert a Evropský parlament přijal usnesení, kde požadoval vyšetření střetu zájmů premiéra České republiky Andreje Babiše.⁸⁸ Na konci května 2019 unikl první návrh auditní zprávy úředníku Evropské komise, podle které Babiš opravdu byl ve střetu zájmů.⁸⁹ V červnu téhož roku dorazil českým úřadům draft druhé auditní zprávy se stejným rozhodnutím. Babiš návrh auditu odmítl a označil ho za nestandardní.⁹⁰ Až po druhém návrhu zprávy Státní zemědělský intervenční

⁸⁴ VACULÍK, Radim. *Premiér Babiš dostal od Černošic pokutu čtvrt milionu*. Online. 30.9.2021. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-premier-babis-dostal-od-cernosic-pokutu-ctvrt-milionu-40373440>. [cit. 2024-04-25].

⁸⁵ LIGAS, Aleš. *Krajský úřad zrušil rozhodnutí Černošic ve věci Babišova údajného střetu zájmů*. Online. 16.11.2021. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/krajsky-urad-zrusil-rozhodnuti-cernosic-ve-veci-babisova-udajneho-stretu-zajmu-27506>. [cit. 2024-04-25].

⁸⁶ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *Transparency International podává druhý podnět týkající se střetu zájmů Andreje Babiše a evropských dotací pro Agrofert*. Online. 19.9.2018. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/transparency-international-podava-druhy-podnet-tykajici-se-stretu-zajmu-andreje-babise-a-evropskych-dotaci-pro-agrofert/>. [cit. 2024-04-25].

⁸⁷ Ibid.

⁸⁸ EVROPSKÝ PARLAMENT. *Česká republika: Poslanci požadují okamžité kroky na ochranu unijních prostředků*. Online. 13.12.2018. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/press-room/20181207IPR21307/ceska-republika-poslanci-pozaduji-okamzite-kroky-na-ochranu-unijnich-prostredku>. [cit. 2024-04-25].

⁸⁹ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *Andrej Babiš je ve střetu zájmů, potvrzuje Evropská komise a dává tak za pravdu Transparency*. Online. 31.5.2019. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/andrej-babis-je-ve-stretu-zajmu-potvrzuje-evropska-komise-a-dava-tak-za-pravdu-transparency/>. [cit. 2024-04-25].

⁹⁰ LIDOVÉ NOVINY. *Babiš označil auditní zprávu Evropské komise o střetu zájmů za vysoce nestandardní*. Online. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/babis-oznacil-auditni-zpravu-evropske-komise-o-stretu-zajmu-za-vysoce-nestandardni.A190601_155639_in_domov_ele. [cit. 2024-04-25].

fond (SZIF) pozastavil Agrofertu proplácení dotací.⁹¹ Přitom EU tak učinila již v prosinci roku 2018.⁹² V závěrečné zprávě Evropské komise, která byla založena na auditu úředníků a analýze právní služby Evropské komise bylo podle zdrojů Respektu uvedeno, že je Babiš ve střetu zájmů jak podle českého, tak evropského práva.⁹³

Poslanci Evropského parlamentu v červnu 2020 naprostou většinou schválili rezoluci ke střetu zájmů českého premiéra. Z přihlášených 664 europoslanců se pro vyslovilo 510. Usnesením vyzvali české úřady, aby začaly Babišův střet zájmů okamžitě a účinně řešit. Evropský parlament se usnesl, že pokud audity Evropské komise prokážou střet zájmů, měl by se premiér ČR buď vzdát veřejných funkcí, nebo se zbavit veškerého spojení s holdingem Agrofert. Dalším řešením by podle Evropského parlamentu bylo, že společnost už nezíská žádné evropské peníze.⁹⁴

Ke konci roku 2020 Evropská komise oficiálně potvrdila, že je premiér Babiš ve střetu zájmů a nadále ovládá holding Agrofert, čímž porušuje jak unijní, tak tuzemské zákony.⁹⁵

Premiér jakýkoli střet zájmů po celou dobu mandátu odmítal. Audit nazval účelovým a zmanipulovaným.⁹⁶ Po uplynutí Babišova mandátu v čele vlády přišla také závěrečná zpráva k zemědělské části auditu, která opět potvrdila Babišův střet zájmů.⁹⁷

⁹¹ VODRÁŽKA, Prokop. *Agrofertu a firmám Tomanovy rodiny nebudou proplácet dotace. Je to útok na české zemědělství, tvrdí ministr.* Online. 6.6.2019. Dostupné z: <https://denikn.cz/142418/agrofertu-a-firmam-tomanovy-rodiny-nebudou-proplacet-dotace-je-to-utok-na-ceske-zemedelstvi-tvrdi-ministr/?fbclid=IwAR26Sy9QEUwIbRr8UZMsIZe0ejsqITlsayR7abzoiKuqnedmA79bwuamdQo>. [cit. 2024-04-25].

⁹² EVROPSKÝ PARLAMENT. *Česká republika: Poslanci požadují okamžité kroky na ochranu unijních prostředků.* Online. 13.12.2018. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/press-room/20181207IPR21307/ceska-republika-poslanci-pozaduji-okamzite-kroky-na-ochranu-unijnich-prostredku>. [cit. 2024-04-25].

⁹³ EURO. *Babiš je podle auditu ve střetu zájmů. Zpráva ale není konečná, tvrdí ministerstvo.* Online. 2.12.2019. Dostupné z: <https://www.euro.cz/clanky/babis-na-zverejneni-audit-u-evropske-komise-nemam-vliv-zakon-jsem-dodrzet-1475838/>. [cit. 2024-04-25].

⁹⁴ NOVINKY. *Evropský parlament drtivou většinou schválil rezoluci proti Babišovi.* Online. 19.6.2020. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/zahranicni-evropa-evropsky-parlament-velkou-vetsinou-schvalil-rezoluci-proti-babisovi-40328240>. [cit. 2024-04-25].

⁹⁵ ČEMUSOVÁ, Tereza; ŠTORKÁN, Martin a GURYČOVÁ, Kristýna. *Do Česka dorazil překlad klíčového dopisu k auditu ke střetu zájmů Babiše. Úřady mají tři měsíce na odpověď.* Online. 21.12.2020. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/stret-zajmu-andrej-babis-dotace-audit-komise-dopis-brusel_2012211229_tec. [cit. 2024-04-25].

⁹⁶ NOVINKY. *Definitivní verdikt Evropské komise: Babiš je ve střetu zájmů, Agrofert nemá nárok na dotace.* Online. 23.4.2021. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/zahranicni-evropa-definitivni-verdikt-evropske-komise-babis-je-ve-stretu-zajmu-agrofert-nema-narok-na-dotace-40358125>. [cit. 2024-04-25].

⁹⁷ ČEMUSOVÁ, Tereza. *V zemědělském auditu k Babišově střetu jde o víc než půl miliardy? Co víme o utajovaném dokumentu?* Online. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/stret-zajmu-andrej-babis-agrofert-zemedelske-dotace-zemedelsky-fond-finalni_2204010500_tec. [cit. 2024-04-25].

Střet zájmů Babiše dalece přesahuje jeho funkční období jako premiéra. Například nekončící soudní spory týkající se Agrofertu a udělování dotací dokazují⁹⁸, že otázka střetu zájmů Babiše je dále palčivým a aktuálním problémem, který ovlivňuje veřejné prostředí.

4.2 Miroslav Toman (ČSSD), ministr zemědělství

27. 6. 2018 – 17. 12. 2021

Toman je podnikatel v zemědělství. Do politiky vstoupil už v roce 2002 jako náměstek ministra zemědělství Jaroslava Palase (ČSSD). Byl hlavní agrárním vyjednavčem v rámci vstupu České republiky do Evropské unie (EU), v minulosti Toman působil v čele Potravinářské i Agrární komory ČR.⁹⁹ Ministrem zemědělství se stal poprvé již v roce 2013 v kabinetu Jiřího Rusnoka (ČSSD). V předčasných volbách do Poslanecké sněmovny, které se v roce 2013 uskutečnily, Toman kandidoval jako lídr kandidátní listiny Strany Práv Občanů Zemanovci (SPOZ) v Ústeckém kraji, avšak neúspěšně.¹⁰⁰ V roce 2018 byl opět jmenován ministrem zemědělství, a to ve vládě Andreje Babiše (ANO) nejdříve jako nestraník za Českou stranu sociálně demokratickou (ČSSD), které se od léta 2020 stal členem.

Střet zájmů Miroslava Tomana

Evropská komise začala na konci roku 2018 podezírat ze střetu zájmů vedle předsedy vlády Babiše také ministra zemědělství Tomana. Generální ředitelství Evropské komise podle serveru Aktuálně k Tomanovi uvedlo: „*Zdá se, že existují důkazy, že Miroslav Toman ve své roli ministra zemědělství ovlivňoval podmínky pro přidělení dotací od Státního zemědělského intervenčního fondu.*“ Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) je instituce spadající pod ministerstvo zemědělství, která zprostředkovává finanční podporu z Evropské unie.¹⁰¹ Tehdejší ředitel Transparency International David Ondráčka proto upozorňoval na to, že ministrova

⁹⁸ČESKÁ TELEVIZE. *Reportéři ČT - Ve střetu.* Online. 17.6.2024. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1142743803-reporteri-ct/224452801240022/>. [cit. 2024-06-28].

⁹⁹POTRAVINÁŘSKÁ KOMORA. *Novým prezidentem Potravinářské komory ČR se stal Miroslav Toman.* Online. 13.9.2007. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20200705090434/https://www.foodnet.cz/polozka/?jmeno=Novým+prezidentem+Potravinářské+komory+ČR+se+stal+Miroslav+Toman-tisková+zpráva+PK+ČR&id=14635>. [cit. 2024-05-10]. ZEMĚDĚLEC. *Novým prezidentem Agrární komory ČR bude Miroslav Toman.* Online. 20.3.2014. Dostupné z: <https://zemedelec.cz/novym-prezidentem-agrarni-komory-cr-bude-miroslav-toman/>. [cit. 2024-05-10].

¹⁰⁰LIDOVÉ NOVINY. *Toman je třetí Rusnokův ministr, který bude kandidovat za SPOZ.* Online. 5.9.2013. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/toman-je-treti-rusnokuv-ministr-ktery-bude-kandidovat-za-spoz.A130905_213631_In_domov_ebr. [cit. 2024-05-10].

¹⁰¹MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Státní zemědělský intervenční fond.* Online. Dostupné z: <https://www.dotaceu.cz/cs/ostatni/dulezite/slovník-pojmu/s/statni-zemedelsky-intervencni-fond>. [cit. 2024-05-10].

pozice je velmi vlivná a citlivá, neboť Toman jako ministr zemědělství vytváří podmínky pro udělování dotací.¹⁰²

Ministrův otec Miroslav Toman starší vlastnil 80 % akcií konsorcia Agrotrade, pod který spadala i společnost Xaverov. Právě dceřiný Xaverov pobíral milionové evropské dotace. Ředitelem celého Agrotradu byl ministrův bratr Zdeněk Toman.¹⁰³

V srpnu roku 2018 vešlo v platnost nařízení EU 2018/1046¹⁰⁴, ve kterém byla rozšířena pravidla týkající se střetu zájmů a eurodotací.¹⁰⁵ Analytický tým České pirátské strany ale zjistil, že SZIF v září 2018 podepsal čtyři sporné smlouvy. Tři holdingu Agrofert a jednu společnost Xaverov. Xaverov získal dvoumilionovou dotaci v rámci rozvoje venkova pro drůbežárnu.¹⁰⁶ Podle analytika Pirátů byla dotace pro společnost Xaverov prokazatelně v rozporu s evropským finančním nařízením ke střetu zájmů. „*Skutečným majitelem této společnosti je totiž otec ministra zemědělství Miroslava Tomana a ředitelem mateřské společnosti je pro změnu jeho bratr. Tímto je naplněn článek 61 tohoto nařízení,*“ uvedl tehdejší analytik Pirátů Janusz Konieczny pro Aktuálně.¹⁰⁷

Článek 61 finančního nařízení EU z roku 2018 říká: „*Ke střetu zájmů dochází, je-li z rodinných důvodů, z důvodů citových vazeb, z důvodů politické nebo národní spřízněnosti, z důvodů hospodářského zájmu nebo z důvodů jiného přímého či nepřímého osobního zájmu ohrožen nestranný a objektivní výkon funkcí účastníka finančních operací nebo jiné osoby podílející se na plnění rozpočtu. Ke střetu zájmů může dojít i v případě, že dotyčná osoba nemá ze situace*

¹⁰² FROUZOVÁ, Kateřina. *Je ministr Toman ve střetu zájmu? Interní dokumenty Evropské komise naznačují, že ano.* Online. 6.12.2018. Dostupné z: <https://archiv.hn.cz/c1-66375430-toman-o-dotacich-jednal-se-zastupci-eu-ta-tes-resi-zda-jde-o-stret-zajmu>. [cit. 2024-06-28].

¹⁰³ POLÁK, Michal; HOUSKA, Ondřej; FROUZOVÁ, Kateřina a BARTONÍČEK, Radek. *Ze střetu zájmů podezírá komise i ministra Tomana, kvůli dotacím pro rodinnou firmu.* Online. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/evropska-komise-vysetruje-stret-zajmu-ministra-toman-kvuli-d/r~7fba60e0f58611e8b2380cc47ab5f122/>. [cit. 2024-05-18].

¹⁰⁴ EVROPSKÝ PARLAMENT. *Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046.* Online. 30.7.2018. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX%3A32018R1046&from=en&fbclid=IwAR2AVo0EmMdMUI-VAFIdbIMxa4nDB1b9SH5GT5KmY57_vqe2Glf7T_xmhY. [cit. 2024-05-10].

¹⁰⁵ EVROPSKÁ KOMISE. *Střet zájmů.* Online. 7.4.2021. Dostupné z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/protection-eu-budget/conflict-interest_cs. [cit. 2024-05-10].

¹⁰⁶ STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKÝ INTERVENČNÍ FOND. *Dohoda o poskytnutí dotace z Programu rozvoje venkova ČR.* Online. 4.9.2018. Dostupné z: <https://smlouvy.gov.cz/smlouva/6588479>. [cit. 2024-05-10].

¹⁰⁷ POLÁK, Michal; HOUSKA, Ondřej; FROUZOVÁ, Kateřina a BARTONÍČEK, Radek. *Ze střetu zájmů podezírá komise i ministra Tomana, kvůli dotacím pro rodinnou firmu.* Online. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/evropska-komise-vysetruje-stret-zajmu-ministra-toman-kvuli-d/r~7fba60e0f58611e8b2380cc47ab5f122/>. [cit. 2024-05-18].

*skutečný prospěch, jelikož postačuje, aby okolnosti ohrozily nestranný a objektivní výkon jejich funkcí.*¹⁰⁸

Toman upozorňoval, že on žádnou oficiální informaci od Evropské komise neobdržel a vše zná pouze z médií, proto věc nijak nevnímá. Zároveň ujistil, že žádný střet zájmů nemá.¹⁰⁹ V rozhovoru pro Deník N ministr zemědělství vysvětloval, že nikdy v rodinných společnostech nepracoval, nebyl v jejich orgánech a není ani podílníkem. Toman uznal, že je s rodinou v kontaktu, ale při komunikaci prý oddělují osobní a profesní roviny jejich životů. „*Nikdy jsem ve střetu zájmů nebyl, nejsem a nebudu,*“ uvedl v rozhovoru ministr.¹¹⁰

Po druhé auditní zprávě Evropské komise SZIF jako předběžné opatření pozastavil podnikům rodiny ministra zemědělství proplácení dotací.¹¹¹ Toman auditní zprávu kritizoval a označil ji za útok na české zemědělství.¹¹² Evropská komise nakonec v roce 2021 ukončila prověřování možného střetu zájmů ministra zemědělství, a to bez sankce. Česká republika proto nemusela vracet evropské peníze, které byly poskytnuty společnosti Xaverov navázanou na Tomanovu rodinu.¹¹³

4.3 Pavel Blažek (ODS), ministr spravedlnosti

17. 12. 2021 – úřadující

Blažek je ministrem spravedlnosti již po druhé. Do čela ministerstva poprvé usedl za vlády Petra Nečase (ODS) v roce 2012.¹¹⁴ Mezi jeho nejkontroverznější rozhodnutí v rámci prvního

¹⁰⁸ EVROPSKÁ KOMISE. *Sdělení Komise Pokyny k zabránění střetu zájmů a jeho řešení podle finančního nařízení 2021/C 121/01.* Online. 9.4.2021. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52021XC0409%2801%29>. [cit. 2024-05-18].

¹⁰⁹ ZATORSKY, Jan. *Vláda odborníků? Problémy mají kromě Babiše i Toman, Dostálová či Metnar.* Online. 7.12.2018. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/SaUeP/vlada-odborniku-problemy-maji-krome-babise-i-toman-dostalova-ci-metnar>. [cit. 2024-05-18].

¹¹⁰ ZELENKA, Jakub. *Toman: Nikdy jsem ve střetu zájmů nebyl a nebudu. S rodinou jsme oddělili osobní a profesní život.* Online. 12.12.2018. Dostupné z: <https://denikn.cz/36273/toman-nikdy-jsem-ve-stretu-zajmu-nebyl-a-nebudu-s-rodinou-jsme-oddelili-osobni-a-profesni-zivot/>. [cit. 2024-05-18].

¹¹¹ EURO. *Zemědělský fond stopne vyplácení dotací Agrofertu a Tomanovým podnikům.* Online. 6.6.2019. Dostupné z: <https://www.euro.cz/clanky/zemedelsky-fond-reaguje-na-audit-ek-agrofertu-a-tomanovym-podnikum-nevyplati-dotace-1454184/>. [cit. 2024-05-20].

¹¹² JADRŇÁ, Anna. *VIDEO: Nejsem ve střetu zájmů, tvrdí Toman. Fond firmám jeho rodiny a Agrofertu stopne dotace.* Online. 6.6.2019. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/audit-dotace-ministr-zemedelstvi-miroslav-toman-agrofert-andrej-babis-evropska_1906061001_ako. [cit. 2024-05-20].

¹¹³ SEZNAM ZPRÁVY. *Evropská komise dořešila údajný střet zájmů ministra Tomana. Bez sankce.* Online. 19.3.2021. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/evropska-komise-doresila-udajny-stret-zajmu-ministra-tomana-bez-sankce-147748>. [cit. 2024-05-20].

¹¹⁴ ČT24. *Blažek se vrátil na ministerstvo spravedlnosti. Poprvé resort vedl za Nečasovy vlády.* Online. 17.12.2021. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/blazek-se-vratil-na-ministerstvo-spravedlnosti-poprve-resort-vedl-za-necasovy-vlady-25834>. [cit. 2024-06-18].

vykonávání funkce ministra spravedlnosti patří vydání Alexeje Torubarova do Ruska, přestože nebylo rozhodnuto o jeho žádosti o azyl. Ústavní soud poté potvrdil, že Blažkovo rozhodnutí bylo protiprávní.¹¹⁵ Blažek je považován za jednu z nejlivnějších osobností české politiky, zejména pak v rámci Občanské demokratické strany (ODS), které je členem.¹¹⁶

Střet zájmů Pavla Blažka

Ještě předtím, než se Blažek stal staronovým ministrem spravedlnosti, dlouhodobě působil v brněnské politice. Takzvaná bytová kauza začala v roce 2018 výpovědí bývalého jihomoravského politika Pavla Hubálka, kterého policie začala stíhat za podvod. Lidem údajně sliboval za statisícový úplatek levné privatizace městských bytů v Brně. Hubálek začal vypovídat, že nebyl podvodníkem, ale privatizaci opravdu uměl zajistit. Popsal, že patřil k systému, kde vlivní brněnští politici řízení politiky z ODS ovlivňovali nakládání s městským majetkem. Hlavou skupiny pak označil právě ministra spravedlnosti Pavla Blažka, tehdejšího šéfa jihomoravské buňky ODS.

Server Aktuálně.cz a Hospodářské noviny (HN) informovaly o tom, že je Blažek policií prověřován ještě před jeho nástupem do úřadu.¹¹⁷ Blažek se tak ocitl v možném střetu zájmů, protože ministr spravedlnost má ve vztahu k státním zástupcům jmenovací a odvolací pravomoc. Staronový ministr spravedlnosti ale veřejnost během svého nástupu ujišťoval, že do práce státních zástupců nebude zasahovat a ani se k ní nechce příliš vyjadřovat.¹¹⁸

Hubálek podle Aktuálně a HN popsal systém zhruba čtyřiceti propojených firem a lidí, kteří se mezi roky 2010 až 2014 podíleli na machinacích s městským majetkem za statisícové až

¹¹⁵ JIŘIČKA, Jan. *Exministr Blažek neměl vydat Torubarova do Ruska, rozhodl Ústavní soud*. Online. 26.6.2014. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/ustavni-soud-ke-kauze-torubarov.A140626_090735_domaci_jj. [cit. 2024-06-18].

¹¹⁶ USTOHALOVA, Jana. *Kdo je Pavel Blažek? Brněnský patriot, který stvořil premiéra Fialu a myslí několik tahů dopředu*. Online. 11.1.2022. Dostupné z: <https://denikn.cz/783650/kdo-je-pavel-blazek-brnensky-patriot-ktery-stvoril-premiera-fialu-a-mysli-nekolik-tahu-dopredu/>. [cit. 2024-06-20].

¹¹⁷ VALÁŠEK, Lukáš a JELÍNKOVÁ, Adéla. *Kandidáta na ministra spravedlnosti Blažka policie podezřívá z manipulací*. Online. 30.11.2021. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/pavel-blazek-ministr-spravedlnosti-policie-manipulace-brno/r~e7e15b2a3d7111ecb02dac1f6b220ee8/>. [cit. 2024-06-20].

JELÍNKOVÁ, Adéla a LEINERT, Ondřej. *Trable příštího ministra: Blažka prověřuje policie kvůli korupci. Jsou to lži novinářů a žalobců, tvrdí kandidát*. Online. 30.11.2021. Dostupné z: <https://archiv.hn.cz/c1-67005730-trable-pristiho-ministra-blazka-proveruje-policie-kvuli-korupci-jsou-to-lzi-novinaru-a-zalobcu-tvrdi-kandidat>. [cit. 2024-06-29].

¹¹⁸ KOUTNÍK, Ondřej. *Budu otloukánkem vlády, ale vylučuji, že mě obviní, tvrdí budoucí ministr*. Online. 3.12.2021. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-politika-budu-otloukankem-vlady-ale-vylucuji-ze-me-obvini-tvrdi-budouci-ministr-182491>. [cit. 2024-06-18].

milionové provize.¹¹⁹ S elitou jihomoravské ODS se Hubálek dle svých slov seznámil přes náměstka brněnské primátorky Markéty Vaňkové (ODS) Roberta Kerndla (ODS). Jejich dlouholeté přátelství dokládá například oddací list ze svatby Hubálka, kde je Kerndl za svědka v době, kdy měli společně manipulovat s městským majetkem. Hubálek dokonce zprostředkoval Blažkovi a Kerndlovi nákupy pozemků ve vesnici Rojetín, kde dělal starostu.¹²⁰ Výpověď Hubálka potvrzuje podnikatel Miroslav Wagner, který tvrdí, že s brněnskými byty kupčili rovněž politici z ČSSD.¹²¹

Mezi podezřelými jsou také Blažkovi dlouholetí blízcí spolupracovníci jako například primátorka Vaňková nebo již zmíněný náměstek Kerndl. Ti spolu s Blažkem odmítají jakýkoliv podíl na machinacích s brněnským majetkem. Hubálka označili za podvodníka a lháře, který se snaží vyvinutí falešnou výpověď.¹²² Národní centrála proti organizovanému zločinu (NCOZ) ale Hubálkově výpovědi přikládá důraz, protože na základě ní provedla tři zásahy a obvinila řadu lidí. V květnu 2024 dokonce padly první rozsudky.¹²³

Analýza Vrchního státního zastupitelství

V červenci 2022 Blažek navrhl na Vrchní státní zastupitelství (VSZ) v Olomouci Radima Daňhela. Předchůdce Daňhela Blažek dlouhodobě kritizoval.¹²⁴ Právě VSZ Olomouc tehdy již dva roky vedlo prověřování bytové kauzy, ve které s podezřením na korupci podle informací Aktuálně a HN figuruje sám ministr spravedlnosti.¹²⁵ Blažek chtěl na VSZ Olomouc velké personální změny a ty opíral o analýzu, ze které mělo vyplynout, že činnost úřadu trpí vážnými

¹¹⁹ JELÍNKOVÁ, Adéla a LEINERT, Ondřej. *Trable příštího ministra: Blažka prověřuje policie kvůli korupci. Jsou to lži novinářů a žalobců, tvrdí kandidát.* Online. 30.11.2021. Dostupné z: <https://archiv.hn.cz/c1-67005730-trable-pristiho-ministra-blazka-proveruje-policie-kvuli-korupci-jsou-to-lzi-novinaru-a-zalobcu-tvrdi-kandidat>. [cit. 2024-06-29].

¹²⁰ VALÁŠEK, Lukáš a JELÍNKOVÁ, Adéla. *Kandidáta na ministra spravedlnosti Blažka policie podezřívá z manipulací.* Online. 30.11.2021. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/pavel-blazek-ministr-spravedlnosti-policie-manipulace-brno/r~e7e15b2a3d7111ecb02dac1f6b220ee8/>. [cit. 2024-06-29].

¹²¹ JELÍNKOVÁ, Adéla a VALÁŠEK, Lukáš. *"Za 400 tisíc jsem to zařídil." V Brně s byty kupčili i lidé z ČSSD, tvrdí podnikatel.* Online. 21.8.2020. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/za-400-tisic-jsem-to-zaridil-z-kupceni-s-byty-policie-podezr/r~a126f1dae08511ea8972ac1f6b220ee8/>. [cit. 2024-06-29].

¹²² Ibid.

¹²³ ECHO24. *Bytová kauza v Brně hýbala politikou, teď padly první dvě podmínky.* Online. 7.5.2024. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/HWBU5/zpravy-dnes-soud-v-brne-ulozil-v-souvislosti-s-bytovou-kauzou-dva-podminene-tresty>. [cit. 2024-06-29].

¹²⁴ AKTUÁLNĚ. *Vrchním žalobcem v Olomouci se stal Daňhel. Není to msta za pád Nečase, říká Blažek.* Online. 14.7.2022. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/vrchni-statni-zastupitelstvi-v-olomouci-povede-radim-danhel/r~feff8cc6033e11ed82b7ac1f6b220ee8/>. [cit. 2024-06-29].

¹²⁵ JELÍNKOVÁ, Adéla a LEINERT, Ondřej. *Trable příštího ministra: Blažka prověřuje policie kvůli korupci. Jsou to lži novinářů a žalobců, tvrdí kandidát.* Online. 30.11.2021. Dostupné z: <https://archiv.hn.cz/c1-67005730-trable-pristiho-ministra-blazka-proveruje-policie-kvuli-korupci-jsou-to-lzi-novinaru-a-zalobcu-tvrdi-kandidat>. [cit. 2024-06-29].

nedostatky. Když si ale redaktoři Aktuálně a HN analýzu podle zákona o svobodném přístupu k informacím vyžádali, dostali odpověď, že výsledky analýzy ministr slyšel pouze v ústní podobě na poradě.¹²⁶

Dokument neměl k dispozici ani nejvyšší státní zástupce Igor Stříž, který dokonce přiznal že podle něj analýza v textové podobě neexistuje. Fragment analýzy ministerstvo zveřejnilo na webu jako tiskovou zprávu.¹²⁷ Stříž data odmítl a čísla označil za zavádějící a bez kontextu.¹²⁸ Spoluautor zákona o svobodném přístupu k informacím Oldřich Kužílek se k postupu ministerstva vyjádřil slovy: „...skandální, jde o hrubé porušení zákona.“¹²⁹ Později novináři přišli na to, že se žádná porada, na které by mohl ministr analýzu slyšet, nekonala. Musel by o ní být totiž existující záznam.¹³⁰

Žádosti o informace

V únoru 2023 Seznam Zprávy poprvé přišly se zjištěním, že se Blažek pokusil získat informace z vyšetřování, které se týká jeho bývalé advokátní koncipientky, brněnské primátorky Markéty Vaňkové. Blažek využil svého práva a zaslal na Nejvyšší státní zastupitelství (NSZ) dokument, ve kterém žádal o informace z živého případu.¹³¹ Ministr se k žádosti médiím nevyjádřil.

Tehdejší vrchní státní zástupce v Olomouci Daňhel, kterého Blažek jmenoval, na žádosti ministra neviděl nic problematického. „*Pokud ministr spravedlnosti není s fungováním státního*

¹²⁶ JELÍNKOVÁ, Adéla a VALÁŠEK, Lukáš. *Jen jsme to slyšeli. Blažkův resort odmítl vydat analýzu olomouckých žalobců. Ti ministra už dva roky prověřují.* Online. 2.8.2022. Dostupné z: <https://archiv.hn.cz/c1-67099280-jen-j sme-to-slyseli-blazkuv-resort-odmitl-vydat-analyzu-olomouckych-zalobcu-ti-ministra-uz-dva-roky-proveruji>. [cit. 2024-06-29].

¹²⁷ MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI. *Stav VSZ v Olomouci není dobrý. Nového vrchního státního zástupce čeká spousta práce.* Online. 8.7.2022. Dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/tiskove-zpravy/-/clanek/stav-vs-z-v-olomouci-neni-dobry-noveho-vrchniho-statniho-zastupce-ceka-spousta-prace>. [cit. 2024-06-29].

¹²⁸ JELÍNKOVÁ, Adéla a VALÁŠEK, Lukáš. *Ministr to slyšel na poradě, žádná porada se nekonala. Blažek dal tají analýzy práce „svých“ žalobců.* Online. 18.8.2022. Dostupné z: <https://archiv.hn.cz/c1-67104330-ministr-to-slysel-na-porade-zadna-porada-se-nekonala-blazek-dal-taji-analyzy-prace-bdquo-svych-ldquo-zalobcu>. [cit. 2024-06-29].

¹²⁹ JELÍNKOVÁ, Adéla a VALÁŠEK, Lukáš. *Jen jsme to slyšeli. Blažkův resort odmítl vydat analýzu olomouckých žalobců. Ti ministra už dva roky prověřují.* Online. 2.8.2022. Dostupné z: <https://archiv.hn.cz/c1-67099280-jen-j sme-to-slyseli-blazkuv-resort-odmitl-vydat-analyzu-olomouckych-zalobcu-ti-ministra-uz-dva-roky-proveruji>. [cit. 2024-06-29].

¹³⁰ JELÍNKOVÁ, Adéla a VALÁŠEK, Lukáš. *Ministr to slyšel na poradě, žádná porada se nekonala. Blažek dal tají analýzy práce „svých“ žalobců.* Online. 18.8.2022. Dostupné z: <https://archiv.hn.cz/c1-67104330-ministr-to-slysel-na-porade-zadna-porada-se-nekonala-blazek-dal-taji-analyzy-prace-bdquo-svych-ldquo-zalobcu>. [cit. 2024-06-29].

¹³¹ JELÍNKOVÁ, Adéla a VALÁŠEK, Lukáš. *Blažek chce od žalobců informace ze živé kauzy. Týkají se i jeho známé z byznysu.* Online. 22.2.2023. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-blazek-chce-od-zalobcu-informace-ze-zive-kauzy-tykaji-se-i-primatorky-z-ods-225730>. [cit. 2024-06-29].

zastupitelství spokojen, je logické, že si k dalším případným krokům musí opatřit od státního zastupitelství informace,“ řekl Daňhel Seznam Zprávám.¹³²

Blažek nakonec poslal žádosti o informace z bytové kauzy celkem čtyři.¹³³ Nejvyšší státní zástupce Stříž k žádostem ministra spravedlnosti pro Deník N uvedl: „*Rozhodně mi to nepřijde ze strany pana ministra šťastné. Ale jestli to je šťastné nebo prozíravé nebo vhodné, si musí posoudit pan ministr.*“¹³⁴ Stříž navíc Seznam Zprávám přiznal, že některé dotazy ministra vybočují ze zákonné pravomoci. Blažek podle něj pokládal otázky týkající se státní zástupkyně Petry Lastovecké, která bytovou kauzu dozoruje. Ministra spravedlnosti prý zajímalo, jak a proč by mohla být Lastovecká podjatá.¹³⁵

Dle neziskové organizace Transparency International, která se zabývá bojem proti korupci, se tak Blažek ocitl ve vážném střetu zájmů, protože využil svou zákonnou ministerskou pravomoc k zásahům do živé kauzy, ve které figuruje on sám a jeho kolegové z ODS. Transparency proto na konci února roku 2023 vyzvala předsedu vlády Fialu, aby ministra spravedlnosti odvolal.¹³⁶ Premiér se Blažka zastal s tím, že ministři žádosti jsou prý standardní. Novináři Seznam Zpráv ale zjistili, že Blažek pravomoc využil celkem devětkrát a čtyřikrát právě na bytovou kauzu.¹³⁷

V březnu 2023 přinesly Seznam Zprávy další zjištění. Blažek vznesl požadavek i na Městský soud v Brně. Ministr spravedlnost si vyžádal identitu soudce, který poslal do vazby jeho někdejšího advokátního koncipienta a spolupracovníka Otakara Bradáče (ODS). Rovněž se dozvěděl jména soudců, kteří schválili domovní prohlídky u jeho spolustraníků. Na to, proč

¹³² Ibid.

¹³³ JELÍNKOVÁ, Adéla a VALÁŠEK, Lukáš. *Blažek bombarduje žalobce. Chce informace o kauze, v níž je sám podezřelý.* Online. 28.2.2023. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-blazek-bombarduje-zalobce-chce-informace-o-kauze-v-niz-je-sam-podezrely-226485>. [cit. 2024-06-29].

¹³⁴ PRCHAL, Lukáš. *Blažek žádá už čtvrtou informaci o bytové kauze. Rozhodně mi to nepřijde šťastné, říká nejvyšší žalobce.* Online. Dostupné z: <https://denikn.cz/1091878/blazek-zada-uz-ctvrtou-informaci-o-bytove-kauze-rozhodne-mi-to-neprijde-stastne-rika-nejvyssi-zalobce/>. [cit. 2024-06-29].

¹³⁵ JELÍNKOVÁ, Adéla a VALÁŠEK, Lukáš. *Ministr Blažek zjišťuje osobní informace o žalobkyni kauzy, v níž ho prověřují.* Online. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-ministr-blazek-zjistuje-osobni-informace-o-zalobkyni-kauzy-v-niz-ho-proveruji-226831>. [cit. 2024-06-29].

¹³⁶ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *Transparency se obrací na premiéra Petra Fialu, aby odvolal ministra spravedlnosti Pavla Blažka.* Online. 28.2.2023. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/transparency-se-obraci-na-premiera-petra-fialu-aby-odvolal-ministra-spravedlnosti-pavla-blazka/>. [cit. 2024-06-29].

¹³⁷ VALÁŠEK, Lukáš; JELÍNKOVÁ, Adéla a GAVENDA, Jaroslav. *Fiala se zastal Blažka. Když se ministr ptá, je to ochrana občanů, řekl.* Online. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-fiala-se-zastal-blazka-kdyz-se-ministr-ptá-je-to-ochrana-obcanu-rekl-226903> www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-blazek-chce-od-zalobcu-informace-ze-zive-kauzy-tykaji-se-i-primatorky-z-ods-225730. [cit. 2024-06-29].

identity soudců zjišťoval, redaktorům neodpověděl.¹³⁸ Prostřednictvím sociální sítě X Blažek k žádostem napsal: „*Jedná se o běžný zákonný postup při vyřizování stížnosti.*“ Zároveň upozornil, že dotaz podle něj není zásah.¹³⁹

Koncem měsíce března vrchní státní zástupce z Olomouce Daňhel novinářům přiznal, že ministrowi poskytl informace, které mohou prospět vyšetřovaným osobám v brněnské bytové kauze. Tedy známým ministra Blažka.¹⁴⁰

V červenci 2023 vydala Evropská komise Zprávu o právním státu 2023.¹⁴¹ Součástí bylo hodnocení České republiky. V dokumentu Evropská komise zveřejnila, že Česká republika odhaluje a stíhá jen omezený počet korupčních kauz. V rámci kapitoly zmínila bytovou kauzu a žádosti ministra spravedlnosti, které Evropská komise považuje za velmi neobvyklé a za zdroj politického vměšování.¹⁴²

Blažek je v současné době stále ministrem spravedlnosti. Ministrův vliv je v médiích často vykreslován skrze jeho úzký vztah se současným premiérem Petrem Fialou (ODS). Podle Deníku N by Fiala nikdy nebyl předsedou vlády bez Blažkovy podpory.¹⁴³ Blažek je pro něj tedy naprosto klíčovou postavou. To se podle novinářů projevuje například tím, že se Fiala za Blažka při každé kontroverzi postaví a ministrova pozice ve vládě je proto neochvějná.¹⁴⁴

¹³⁸ JELÍNKOVÁ, Adéla a VALÁŠEK, Lukáš. *Blažek si řekl o jména soudců z kauzy Byty. To jsem nezažil, říká jejich šéf.* Online. 3.3.2023. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-blazek-si-rekl-o-jmena-soudcu-z-kauzy-byty-to-jsem-nezazil-rika-jejich-sef-226928>. [cit. 2024-06-29].

¹³⁹ ČT24. *Blažek žádal o jména soudců z brněnské bytové kauzy. Jde o běžný postup při vyřizování stížnosti, tvrdí.* Online. 3.3.2023. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/blazek-zadal-o-jmena-soudcu-z-brnenske-bytove-kauzy-jde-o-bezny-postup-pri-vyrizovani-stiznosti-tvrdi-9211>. [cit. 2024-06-29].

¹⁴⁰ JELÍNKOVÁ, Adéla a VALÁŠEK, Lukáš. *Co ví Blažek? „Informace, které mohou prospět podezřelým,“ připustil žalobce.* Online. 29.3.2023. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-kauza-byty-blazek-dostal-veci-jez-by-pomohly-podezrelym-pripustil-zalobce-228444>. [cit. 2024-06-29].

¹⁴¹ EVROPSKÁ KOMISE. *Zpráva o právním státu 2023 Kapitola o stavu právního státu v Česku.* Online. 5.7.2023. Dostupné z: https://commission.europa.eu/system/files/2023-07/13_1_52570_coun_chap_czechia_cs.pdf. [cit. 2024-06-29].

¹⁴² Ibid. s.11

¹⁴³ USTOHALOVÁ, Jana. *Kdo je Pavel Blažek? Brněnský patriot, který stvořil premiéra Fialu a myslí několik tahů dopředu.* Online. 11.1.2022. Dostupné z: <https://denikn.cz/783650/kdo-je-pavel-blazek-brnensky-patriot-tery-stvoril-premiera-fialu-a-mysli-nekolik-tahu-dopredu/>. [cit. 2024-06-29].

¹⁴⁴ ČT24. *Piráti versus ministr Blažek?* Online. 2023. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/11412378947-90-ct24/223411058130619/cast/986241/>. [cit. 2024-06-29].

4.4 Petr Arenberger (nestr. za ANO), ministr zdravotnictví

7. 4. 2021 – 26. 5. 2021

Arenberger je český lékař, který se specializuje na dermatovenerologii. Zabývá se tedy léčením kožních a pohlavních nemocí. Do ledna roku 2022, tedy i během výkonu ministerské funkce, byl ředitelem Fakultní nemocnice Královské Vinohrady, ve které pracuje již přes 30 let. Od roku 2001 je Arenberger přednostou Dermatovenerologické kliniky této nemocnice. Zároveň už 21 let vede Českou dermatovenerologickou společnost.¹⁴⁵ Ta hraje klíčovou roli při jednání s pojišťovny o tom, jaké dermatologické metody budou hradit. Ve svém oboru je Arenberger jedním z nejuznávanějších jak v ČR, tak v Evropě.¹⁴⁶

Střet zájmů Petra Arenbergera

Tato práce se soustředí na střet zájmů členů vlády, který se stal během jejich počínání v úřadu. Z tohoto důvodu se budu zabývat pouze podnikáním, kterým Arenberger porušil zákon o střetu zájmů jako ministr. I přes to, že byl Arenberger již měsíc v čele ministerstva zdravotnictví stále působil v několika soukromých firmách, které se zabývají dermatologií, marketingem kosmetických výrobků a výzkumem léků. Veřejný funkcionář se má do 30 dnů ode dne zahájení výkonu funkce vzdát veškerých podnikatelských aktivit. Je zde výjimka, pokud se funkcionáři nepodaří lhůtu dodržet, musí o tom informovat ministerstvo spravedlnosti. Arenberger tak sice učinil poslední den lhůty¹⁴⁷, ale i tak byl dále povinen udělat vše pro to, aby tuto nedovolenou činnost co nejdříve ukončil.¹⁴⁸

Podle Deníku N byl ale Arenberger dále jednatelem ve firmě Avemedica, která se zabývá studii dermatologických léků a působila jako zadavatel u dvou klinických hodnoceních a u dalších 12 hodnoceních byla uvedena jako kontaktní osoba pro vyřizování žádosti se Státním

¹⁴⁵ ČESKÁ DERMATOVENEROLOGICKÁ SPOLEČNOST. *Členové výboru společnosti a revizní komise volební období (12.09.2023 – 11.09.2027)*. Online. 7.4.2021. Dostupné z: <https://www.cls.cz/spolecnosti-a-spolky-lekaru/ceska-dermatovenerologicka-spolcnost-10>. [cit. 2024-06-29].

¹⁴⁶ iROZHLAS. *Kdo je nový ministr zdravotnictví? Kožní lékař, který přes 30 let působí ve vinohradské nemocnici*. Online. 7.4.2021. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/petr-arenberger-zivotopis-reditel-vinohrady-dermatolog_2104071548_akohttps://justice.cz/web/msp/verejny-funkcionar-zivotni-situace. [cit. 2024-06-29].

¹⁴⁷ POKORNÁ, Zdislava a BEZDĚKOVÁ, Iva. *Arenberger v rozporu se zákonem čile podniká. Střet zájmů nahlásil až po měsíci ve vládě*. Online. 7.5.2021. Dostupné z: <https://denikn.cz/621566/arenberger-v-rozporu-se-zakonem-cile-podnika-stret-zajmu-nahlasil-az-po-mesici-ve-vlade/>. [cit. 2024-06-29].

¹⁴⁸ MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI. *Veřejný funkcionář - životní situace*. Online. Dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/verejny-funkcionar-zivotni-situace>. [cit. 2024-06-29].

ústavem pro kontrolu léčiv.¹⁴⁹ Arenberger rovněž působil v dalších společnostech, které podnikaly i se soukromými subjekty. Jednalo se například o firmy Altamedica, která se zabývá reklamní činností a marketingem, nebo KAR BioTech, která podle zjištění Deníku N byla zapsána v obchodním rejstříku jako firma zabývající se pronájmem nemovitostí. Na oficiálních stránkách však vystupovala jako firma specializující se na výzkum technologií ve zdravotnictví.¹⁵⁰

„Arenberger je podle mě ve střetu zájmů. Není jasné, jestli své podnikatelské aktivity jako ministr ukončil. On je postupně ukončuje, ale zároveň je z obchodního rejstříku patrné, že v některých statutárních orgánech stále figuruje. Není proto jasné, jaké kroky podniká. Oficiálně k tomu nic neřekl. Vzniká velké podezření, že porušuje zákon o střetu zájmů vzhledem k souběhu obchodní a ministerské funkce,“ uvedl ke střetu zájmů Arenbergera tehdejší ředitel Transparency International Petr Leyer v rozhovoru pro DVTV.¹⁵¹

Pronájem nemocnici

Arenberger podle serveru Seznam Zprávy pronajal Fakultní nemocnici Královské Vinohrady budovu v obci Netřeba na Mělnicku už v době, kdy v nemocnici působil jako náměstek pro vědu a výzkum. Měsíční nájem se pohyboval kolem 100 tisíc korun měsíčně, za 5 let si tedy pouze pronajímáním budovy nemocnici vydělal kolem šesti milionů korun.¹⁵² Zákon o střetu zájmů přitom podle § 3 jasně říká, že veřejný funkcionář nesmí využít své postavení k získání majetkového nebo jiného prospěchu.¹⁵³ Pronajímání ale Arenberger nezrušil ani potom, co se stal ministrem zdravotnictví. Nájem pouze snížil na symbolickou jednu korunu měsíčně. Ministr zdravotnictví na pronájmu neviděl nic neetického a uvedl, že právně je vše v pořádku.¹⁵⁴

¹⁴⁹ POKORNÁ, Zdislava a BEZDĚKOVÁ, Iva. *Arenberger v rozporu se zákonem čile podniká. Střet zájmů nahlásil až po měsíci ve vládě.* Online. 7.5.2021. Dostupné z: <https://denikn.cz/621566/arenberger-v-rozporu-se-zakonem-cile-podnika-stret-zajmu-nahlasil-az-po-mesici-ve-vlade/>. [cit. 2024-06-29].

¹⁵⁰ Ibid.

¹⁵¹ ROZSYPAL, Michael. *Arenberger porušuje zákon. Co by dříve znamenalo k. o., se dnes toleruje, říká Leyer.* Online. 13.5.2021. Dostupné z: <https://video.aktualne.cz/dvtv/arenberger-porusuje-zakon-to-co-by-driv-znamenalo-ko-se-dnes/r~4a47ea82b3ec11eb8335ac1f6b220ee8/>. [cit. 2024-06-29].

¹⁵² RICHTER, Jan a PERGLER, Tomáš. *Šest milionů za pět let: Arenberger pronajímá budovu nemocnici, kterou řídil.* Online. 13.5.2021. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/sex-milionu-za-pet-let-arenberger-pronajima-budovu-nemocnici-kerou-ridil-154477>. [cit. 2024-06-29].

¹⁵³ Zákon 159/2006 Sb., o střetu zájmů

¹⁵⁴ AKTUÁLNĚ. *Neoprávněný zisk bytu i zatajování nemovitostí. Kauzy ministra Arenbergera přehledně.* Online. 19.5.2021. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/arenberger-kauzy/r~1d10d482b22c11eba22aac1f6b220ee8/v~sl:b9f96bcdbb07c79d115b1f67a383d821/>. [cit. 2024-06-29].

Odchod z ministerstva

Arenberger se po celou dobu ve střetu zájmů necítil a důvod k odstupování neviděl. I tak 25. 5. 2021 oznámil svou rezignaci a jako důvod uvedl mediální lynč. V úřadu tedy vydržel 48 dní.¹⁵⁵ Tehdejší premiér Andrej Babiš svého ministra Arenbergera vyzýval k transparentnosti. Analytik Transparency International Milan Eibl k situaci pro ČT24 uvedl: „*Příběh pana Arenbergera je takovou ilustrací, jak nízko může klesnout etická hodnota vlády, pokud máte samotného premiéra, který je ve střetu zájmů.*“¹⁵⁶

V den ministrovy rezignace se podle Deníku N policie začala zabývat aktivitami Arenbergera, konkrétně jeho pronájmem nemovitosti Fakultní nemocnici Královské Vinohrady a klinickými studii.¹⁵⁷ Arenbergerovými kauzami se rovněž zabývalo ministerstvo financí, které poukázalo na potenciální střet zájmů v souvislosti s pronájmem nemovitosti vinohradské nemocnici. Arenberger proto tento pronájem nakonec ukončil.¹⁵⁸

4.5 Petr Gazdík (STAN), ministr školství, mládeže a tělovýchovy

17. 12. 2021 – 30. 6. 2022

Gazdík původním povoláním učitel začal svou politickou kariéru v roce 2002, když se stal starostou ve vesnici Suché Lozi na Uherskohradištsku. Patří k úzkému jádru hnutí Starostové a nezávislí (STAN), byl totiž jeho součástí ještě za dob, kdy působilo pouze na úrovni Zlínského kraje s názvem Nezávislí starostové pro kraj. I z tohoto důvodu má podle médií v hnutí STAN tak silné postavení.¹⁵⁹

¹⁵⁵ KUBIŠTOVÁ, Dominika a ŠTORKÁN, Martin. *48 dní ministra Arenbergera. ‚Hasil‘ nejasnosti kolem majetku, k odchodu ho prý přinutil mediální lynč.* Online. 25.5.2021. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/petr-arenberger-ministr-zdravotnictvi-rezignace-odchod-andrej-babis_2105251627_dok. [cit. 2024-06-29].

¹⁵⁶ ČT24. *Studie léků prováděl soukromě a nepřiznal veškerý svůj majetek. Arenberger čelí potížím.* Online. 17.5.2021. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/studie-leku-provadel-soukrome-a-nepriznal-veskery-svuj-majetek-arenberger-celi-potizim-34025>. [cit. 2024-06-29].

¹⁵⁷ POKORNÁ, Zdislava. *Arenbergerovy kauzy už řeší policie, trestních oznámení a podnětů dorazilo několik.* Online. 25.5.2021. Dostupné z: <https://denikn.cz/633698/arenbergerovy-kauzy-uz-resi-policie-trestnich-oznameni-a-podnetu-dorazilo-nekolik/>. [cit. 2024-06-29].

¹⁵⁸ ČT24. *Arenberger už nebude pronajímat vinohradské nemocnici svůj sklad. Možný střet zájmů vyřešil, říká Vojtěch.* Online. 29.6.2022. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/arenberger-uz-nebude-pronajimat-vinohradske-nemocnici-svuj-sklad-mozny-stret-zajmu-vyresil-rika-vojt-33572>. [cit. 2024-06-29].

¹⁵⁹ SKÁČEL, Petr. *Nový ministr školství? Učitel ze Suché Loze, který má rád velká gesta.* Online. 18.1.2021. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/petr-gazdik-ministr-skolstvi-profil-sucha-loz-starosta.A211217_642101_zlin-zpravy_hoo. [cit. 2024-06-29].

Střet zájmů Petra Gazdíka

I když byl Gazdík 30. 3. 2022 ministrem školství již přes čtvrt roku, podle informací Deníku N stále působil ve zlínské firmě Jocheček, která se zabývá řízením investic a správou majetku. Přitom zákon o střetu zájmů ministrovi ukládal povinnost ukončit veškeré podnikatelské aktivity do 30 dnů od nástupu do funkce. Gazdík novinářům tvrdil, že na funkci jednatele zapomněl: „*Moje role ve firmě je čistě formální, nic jsem v té firmě nevykonával. Tehdy jsem chtěl podpořit kamaráda a nyní jsem zapomněl na to, že tam ten podíl mám,*“ vysvětloval Gazdík Deníku N.¹⁶⁰ Ministr školství tak neupozornil ani ministerstvo spravedlnosti, že se podílu nestihá zbavit v zákonné lhůtě. Tím se Gazdík dopustil přestupku, za který lze uložit podle zákona o střetu zájmů pokutu v rozmezí 5 000 až 250 tisíc korun.¹⁶¹

Gazdík své zapomenuté angažmá ve firmě nazval školáckou chybou, za kterou se omluvil. Z pozice jednatele druhý den odstoupil, vzdal se rovněž veškerých podílů ve firmě Jocheček.¹⁶² „*Neomlouvám to, jsou to chyby, ale v případě Petra Gazdíka je to lidská až školácká chyba, kdy se včas svého podílu a funkce jednatele nezbavil. Nemyslím si, že je to zásadní věc,*“ vyjádřil se pro DVTV senátor Zdeněk Hraba (STAN).¹⁶³

4.6 Tat'ána Malá (ANO), ministryně spravedlnosti

27. 6. 2018 – 10. 7. 2018

Malá svou politickou kariéru zahájila v Jihomoravském kraji, kde byla náměstkyní hejtmana a později radní kraje pro majetek a komunikaci s vládou. V roce 2017 byla jako lídryně kandidátní listiny hnutí ANO 2011 v Jihomoravském kraji zvolena poslankyní. V lednu 2018 se Malá poprvé dostala do veřejného povědomí díky rozhovoru pro web Info.cz, kde se vyjádřila, že by trestní stíhání tehdejšího premiéra Andreje Babiše (ANO) mohlo pokračovat až poté, co Babišovi skončí funkční období: „*O vině a trestu rozhoduje soud. To rozhodně. Jen se ale pojd'me bavit o tom, zda je opravdu nutné, aby ten soud rozhodoval teď. Co brání tomu, aby*

¹⁶⁰ POKORNÁ, Zdislava. *Gazdík má podíl ve firmě, porušuje zákon o střetu zájmů. „Zapomněl jsem na to,“ vysvětluje.* Online. 30.3.2022. Dostupné z: <https://denikn.cz/849510/gazdik-ma-podil-ve-firme-porusuje-zakon-o-stretu-zajmu-zapomnel-jsem-na-to-vysvetluje/>. [cit. 2024-06-29].

¹⁶¹ Zákon 159/2006 Sb., o střetu zájmů

¹⁶² RESPEKT. *Česko.* Online. 3.4.2022. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2022/14/cesko>. [cit. 2024-06-29].

¹⁶³ ROZSYPAL, Michael. *Přešlapy STAN? Gazdík udělal školáckou chybu, Polčákův nápad byl horší, říká Hraba.* Online. Dostupné z: <https://video.aktualne.cz/dvtv/preslapy-stan-gazdik-udelal-skolackou-chybu-polcakuv-napad-b/r~cf1750a4b19811ec9ba00cc47ab5f122/>. [cit. 2024-06-29].

se řešení té kauzy posunulo o čtyři roky, nebo prostě do doby, než budou nové volby? Co se stane?“ ptala se Malá v rozhovoru moderátora.¹⁶⁴

Střet zájmů Tat'ány Malé

Tehdejší manžel Malé Ondřej Malý působil jako advokát a insolvenční správce. Malá se svým manželem vlastnili společnost All 4 Law, která drží podíl v dalších společnostech OK Insolvence. Společnost provádí činnosti insolvenčních správců, radí dlužníkům i věřitelům. V polovině června 2018, kdy se začalo spekulovat o nástupu Malé na ministerstvo spravedlnosti, se Malá svého podílu zbavila a převedla ho na manžela. Ondřej Malý vymazání manželky ze společné firmy komentoval pro Hospodářské noviny: *„Bylo to na základě mediální štvance a informací, které v rámci toho tlaku nebyly pravdivé. Máme děti, ty chodí na internet a je to opravdu nepříjemné. Tak jsme se rozhodli ženino angažmá ve firmě zrušit a abychom nekličkovali, tak jsme udělali to, že obchodní podíly jsou moje a aby někdo nevykládal, že výnos patří do společného jmění manželů, tak jsme i toto vyjmuli ze společného jmění.“¹⁶⁵*

Tehdejší manžel ministryně navíc spoluvlastnil firmu Swisscredit, která poskytovala lidem mikropůjčky, tedy úvěry do 75 tisíc korun.¹⁶⁶ Právě tyto krátkodobé úvěry jsou často příčinou pádu lidí do dluhových pastí. Odborníci toto angažmá manželů Malých odsuzovali a upozorňovali na možný střet zájmů. *„Střet zájmů s pozicí ministryně spravedlnosti bije do očí. Není možné podnikat v insolvencích, ještě půjčovat lidem úvěry, a pak hrát nezávisle roli tvůrce pravidel,“* uvedl pro iRozhlas tehdejší vedoucí Transparency International David Ondráčka.¹⁶⁷

Aktivity manželů Malých viděl problematicky také Daniel Hůle, expert na dluhovou problematiku z humanitární organizace Člověka v tísni. *„Pokud se manžel potenciální ministryně Malé živil poskytováním mikroúvěrů, které jsou svým způsobem značně problematickým oborem podnikání, je to překvapení. Obáváme se, že pohled na férové zadlužování a spravedlnost by tím mohly být trochu vychýleny. Považuju to za potenciální střet*

¹⁶⁴ DOSTÁL, Vratislav. *Trestní stíhání Babiše by mohlo pokračovat, až skončí v politice, naznačuje poslankyně ANO*. Online. 11.1.2018. Dostupné z: <https://www.info.cz/zpravodajstvi/cesko/trestni-stihani-babise-by-mohlo-pokracovat-az-skonci-v-politice-naznacuje-poslankyne-ano>. [cit. 2024-06-29].

¹⁶⁵ BIBEN, Martin. *Malé půjčky už dávno nenabízím. Ze společné firmy žena odešla kvůli tlaku a dětem, říká manžel Tat'ány Malé*. Online. 25.6.2018. Dostupné z: <https://domaci.hn.cz/c1-66178450-male-pujcky-uz-davno-nenabizim-ze-spolecne-firmy-zena-odesla-kvuli-tlaku-a-detem-rika-manzel-tatany-male>. [cit. 2024-06-29].

¹⁶⁶ GURYČOVÁ, Kristýna. *Advokát, insolvenční správce i sponzor hnutí ANO. Kdo je manžel ministryně spravedlnosti Malé?* Online. 27.6.2018. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/hnuti-ano-tatana-mala-manzel-insolvence-ministerstvo-spravedlnosti_1806270602_kno. [cit. 2024-06-29].

¹⁶⁷ IROZHLAS. *Malá na spravedlnosti? Šéfkce jihomoravského ANO by nevdalo odložit vyšetřování kauzy Čapí hnízdo*. Online. 22.6.2018. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/tatana-mala-ministryne-spravedlnosti-andrej-babis-vlada_1806221536_ako. [cit. 2024-06-29].

zájmů. Už jenom proto, že v současnosti se vede diskuse o tom, jak by měli být správci odměňováni,“ vyjádřil se Hůle pro iRozhlas.¹⁶⁸

Malá jakýkoli střet zájmů odmítala a ohrazovala se, že podle takové logiky by musel být ve střetu zájmů každý ministr spravedlnosti.¹⁶⁹

4.7 Kategorie a řešení zkoumaných případů

Tabulka č. 3: Kategorie a řešení střetu zájmů podle Davise a Starka¹⁷⁰

JMÉNO	KATEGORIE	ŘEŠENÍ
Andrej Babiš (ANO)	S	0.
Miroslav Toman (ČSSD)	P	0.
Pavel Blažek (ODS)	S	0.
Petr Arenberger (nestr. za ANO)	S	1.
Petr Gazdík (STAN)	S	1.
Tatána Malá (ANO)	P	0.

Zdroj: vlastní zpracování

Kategorie střetu zájmů: S = skutečný střet zájmů, P = potenciální střet zájmů, Z = zdánlivý střet zájmů. Řešení jednotlivých případů: 1. únik, 2. zveřejnění 3. řízení a 0. žádné z uvedených.

¹⁶⁸ iROZHLAS. *Adeptka na ministryni spravedlnosti Malá spoluvlastní insolvenční firmu. Odborníci: Hrozí střet zájmů.* Online. 11.6.2018. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/tatana-mala-insolvence-stret-zajmu_1806111744_ogo. [cit. 2024-06-29].

¹⁶⁹ Ibid.

¹⁷⁰ DAVIS, M., STARK, A.: *Conflicts of Interest in the Professions*. New York: Oxford University Press, 2001, s. 15

Andrej Babiš (ANO): Babišův střet zájmů spadá podle dělení Davise a Starka¹⁷¹ do kategorie skutečného střetu zájmů z mnoha důvodů. Babiš je zakladatelem holdingu Agrofert. Společnost sice v roce 2017 převedl kvůli zpřísnění zákona o střetu zájmů do svěřenských fondů, ale v obou svěřenských fondech je stále obmyšlenou osobou, proto může mít zájem na hospodářském úspěchu tohoto holdingu. Evropská komise ve svém auditu v roce 2020 oficiálně konstatovala, že Babiš je ve střetu zájmů.¹⁷²

Vzhledem k tomu, že Babiš střet zájmů po celou dobu své politické kariéry popírá a už v roce 2018 se razantně vyjádřil, že nikdy neodstoupí¹⁷³, nezapadá do kategorií řešení podle Davise a Starka.¹⁷⁴ V tabulce je označen tedy 0. jako žádné z uvedených.

Miroslav Toman (ČSSD): Toman byl jako ministr zemědělství podle dělení v potenciálním střetu zájmů kvůli rodinným vazbám. Společnost Xaverov, která pobírala nemalé evropské dotace, ve většině vlastnil otec Tomana a řídil bratr ministra. Evropské dotace jsou poskytovány ze Státního zemědělského intervenčního fondu, který spadá právě pod ministerstvo zemědělství. Toman jako ministr zemědělství měl pozici s vlivem na dotace, regulace a politiku v oblasti zemědělství a potravinářství. Mohl tak mít zájem ovlivňovat rozhodnutí tak, aby byla výhodná pro jeho rodinné příslušníky. Evropská komise nakonec prověřování ministra ukončila bez sankce, ale je jasné, že potenciál pro ovlivňování zde byl.

Ministr zemědělství střet zájmů odmítal.¹⁷⁵ Toman zaručoval, že rodinné vazby ho ve veřejné funkci nijak neovlivňují a nečinil žádné opatření, proto se v kategorii řešení jedná o 0., žádné z uvedených.

Pavel Blažek (ODS): Blažkův střet zájmů spadá do kategorie skutečný kvůli podloženým zásahům do živé kauzy, která se týká nejen jeho spolustraníků, ale i jeho samotného. Blažek zároveň požadoval velké personální změny na Vrchním státním zastupitelství v Olomouci,

¹⁷¹ Ibid.

¹⁷² ČEMUSOVÁ, Tereza; ŠTORKÁN, Martin a GURYČOVÁ, Kristýna. *Do Česka dorazil překlad klíčového dopisu k auditu ke střetu zájmů Babiše. Úřady mají tři měsíce na odpověď.* Online. 21.12.2020. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/stret-zajmu-andrej-babis-dotace-audit-komise-dopis-brusel_2012211229_tec. [cit. 2024-04-25].

¹⁷³ NOVINKY. *Babiš: Nikdy neodstoupím, nikdy! Nech si to všichni zapamatují.* Online. 16.11.2018. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-babis-nikdy-neodstoupim-nikdy-nech-si-to-vsichni-zapamatuji-40255934>. [cit. 2024-06-29].

¹⁷⁴ DAVIS, M., STARK, A.: *Conflicts of Interest in the Professions*. New York: Oxford University Press, 2001, s.13, 14

¹⁷⁵ ZELENKA, Jakub. *Toman: Nikdy jsem ve střetu zájmů nebyl a nebudu. S rodinou jsme oddělili osobní a profesní život.* Online. 12.12.2018. Dostupné z: <https://denikn.cz/36273/toman-nikdy-jsem-ve-stretu-zajmu-nebyl-a-nebudu-s-rodinou-jsme-oddelili-osobni-a-profesni-zivot/>. [cit. 2024-05-18].

keré se v tu dobu již roky věnovalo prověřování bytové kauzy. Tuto reorganizaci ministr opíral o analýzu, která však podle zjištění novinářů nikdy neexistovala.¹⁷⁶

Opakované žádosti ministra spravedlnosti o informace z bytové kauzy kritizoval i Nejvyšší státní zástupce Igor Stříž.¹⁷⁷ Blažek žádal o informace z vyšetřování, požadoval detaily o státní zástupkyni, která případ dozoruje, a sháněl podrobnosti o soudci, který poslal do vazby jeho spolustraníka. Podle Transparency International se Blažek vměšováním do výkonu orgánů činných v trestním řízení dopustil narušení nezávislosti vyšetřování.¹⁷⁸

Ministr spravedlnosti střet zájmů popírá a rovněž odmítá, že by svými dotazy na bytovou kauzu nějak ovlivňoval její vyšetřování. Dotaz podle něj není zásah.¹⁷⁹ Jiný názor má Evropská komise, která Blažkovy kroky nazvala neobvyklým politickým vměšováním.¹⁸⁰ Ministr spravedlnosti proto spadá do řešení 0., žádné z uvedených.

Petr Arenberger (nestr. ANO): Tím, že Arenberger působil v několika firmách i měsíc po nástupu na ministerstvo zdravotnictví, porušil zákon o střetu zájmů. Jako veřejný funkcionář má totiž podle zákona 159/2006 Sb., o střetu zájmů § 4 povinnost vzdát se všech podnikatelských aktivit.¹⁸¹ Arenberger porušil také § 3 zákona o střetu zájmů tím, že pronajímal budovu nemocnici, ve které byl ředitelem. Jako veřejný funkcionář podle zákona nesmí využít svého postavení k získání majetkového či jiného prospěchu. Ředitelem Fakultní nemocnice Královské Vinohrady zůstal i během výkonu funkce ministra zdravotnictví. Pochybný nájem ukončil až po analýze ministerstva financí, která poukázala na potenciální střet zájmů právě

¹⁷⁶ JELÍNKOVÁ, Adéla a VALÁŠEK, Lukáš. *Ministr to slyšel na poradě, žádná poradá se nekonala. Blažek dal tají analýzy práce „svých“ žalobců.* Online. 18.8.2022. Dostupné z: <https://archiv.hn.cz/c1-67104330-ministr-to-slysel-na-porade-zadna-porada-se-nekonala-blazek-dal-taji-analyzy-prace-bdquo-svych-ldquo-zalobcu>. [cit. 2024-06-29].

¹⁷⁷ PRCHAL, Lukáš. *Blažek žádá už čtvrtou informaci o bytové kauze. Rozhodně mi to nepříjde šťastné, říká nejvyšší žalobce.* Online. Dostupné z: <https://denikn.cz/1091878/blazek-zada-uz-ctvrtou-informaci-o-bytove-kauze-rozhodne-mi-to-neprijde-stastne-rika-nejvyssi-zalobce/>. [cit. 2024-06-29].

¹⁷⁸ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *Střet zájmů Pavla Blažka.* Online. 24.8.2022. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/kauzu/stret-zajmu-pavla-blazka/>. [cit. 2024-06-30].

¹⁷⁹ ČT24. *Blažek žádal o jména soudců z brněnské bytové kauzy. Jde o běžný postup při vyřizování stížnosti, tvrdí.* Online. 3.3.2023. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/blazek-zadal-o-jmena-soudcu-z-brnenske-bytove-kauzu-jde-o-bezny-postup-pri-vyrizovani-stiznosti-tvrdi-9211>. [cit. 2024-06-29].

¹⁸⁰ EVROPSKÁ KOMISE. *Zpráva o právním státu 2023 Kapitola o stavu právního státu v Česku.* Online. 5.7.2023. Dostupné z: https://commission.europa.eu/system/files/2023-07/13_1_52570_coun_chap_czechia_cs.pdf. [cit. 2024-06-29].

¹⁸¹ Zákon 159/2006 Sb., o střetu zájmů

v souvislosti s pronájmem nemocnici.¹⁸² Vzhledem k tomu, že Arenberger dvakrát porušil zákon o střetu zájmů, spadá podle kritérií do kategorie skutečného střetu zájmů.

Vzhledem k tomu, že Arenberger kvůli kontroverzím z postu ministra zdravotnictví odstoupil a nájem s vinohradskou nemocnicí ukončil, zvolil řešení v podobě úniku (1.).

Petr Gazdík (STAN): Gazdík porušil zákon o střetu zájmů § 4, protože nesplnil povinnost vzdát se všech podnikatelských aktivit do 30 dnů od nástupu do funkce. Čtvrt roku po nástupu na pozici ministra školství byl stále uveden jako jednatel ve firmě Jocheček.¹⁸³ Ocitl se tak ve skutečném střetu zájmů, který však obratem vyřešil unikem (1.), protože se všech podílů ve firmě a funkce jednatele vzdal.

Tat'ána Malá (ANO): Malá s tehdejším manželem Ondřejem Malým podnikala v oboru insolvenční. Těsně před nástupem do funkce ministryně spravedlnosti se Malá svého podílu ve firmě All 4 Law zbavila a převedla jej na manžela. Problémem však bylo, že manžel Malé rovněž spoluvlastnil firmu Swisscredit, která poskytovala mikropůjčky. Tehdejší ředitel Transparency International David Ondráčka podnikání rodiny Malých kritizoval. Ondráčka viděl velký problém v tom, že manžel Malé podniká v insolvenčních a zároveň lidem půjčuje úvěry. Malá pak podle něj nemůže v tomto odvětví nezávisle rozhodovat.¹⁸⁴

Podle dělení Davise a Starka se jedná o potenciální střet zájmů. Ministryně spravedlnosti totiž mohla mít zájem rozhodovat a nastavovat pravidla ve prospěch svého manžela i sebe. Malá střet zájmů odmítala a neřešila, proto se jedná o řešení 0., žádné z uvedených.

¹⁸² ČT24. *Arenberger už nebude pronajímat vinohradské nemocnici svůj sklad. Možný střet zájmů vyřešil, říká Vojtěch.* Online. 29.6.2022. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/arenberger-uz-nebude-pronajimat-vinohradske-nemocnici-svuj-sklad-mozny-stret-zajmu-vyresil-rika-vojt-33572>. [cit. 2024-06-29].

¹⁸³ POKORNÁ, Zdislava. *Gazdík má podíl ve firmě, porušuje zákon o střetu zájmů. „Zapomněl jsem na to,“ vysvětluje.* Online. 30.3.2022. Dostupné z: <https://denikn.cz/849510/gazdik-ma-podil-ve-firme-porusuje-zakon-o-stretu-zajmu-zapomnel-jsem-na-to-vysvetluje/>. [cit. 2024-06-29].

¹⁸⁴ IROZHLAS. *Malá na spravedlnosti? Šéfe jihomoravského ANO by nevdalo odložit vyšetřování kauzy Čapí hnízdo.* Online. 22.6.2018. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/tatana-mala-ministryne-spravedlnosti-andrej-babis-vlada_1806221536_ako. [cit. 2024-06-29].

5 Shrnutí analýzy

V rámci provedené analýzy bylo identifikováno šest členů vlády, o kterých referovalo alespoň pět webových médií, že jsou ve střetu zájmů. Tito rovněž splnili i další kritéria, a to, že pokud přímo neporušili zákon o střetu zájmů, upozorňovala na jejich střet zájmů odborná autorita, zároveň byli ve střetu zájmů při výkonu funkce. Výsledkem této části analýzy je Tabulka č. 2. Mezi zkoumané členy vlády patřili předseda vlády Andrej Babiš (ANO), ministr zemědělství Miroslav Toman (ČSSD), ministr spravedlnosti Pavel Blažek (ODS), ministr zdravotnictví Petr Arenberger (nestr. za ANO), ministr školství, mládeže a tělovýchovy Petr Gazdík (STAN) a ministryně spravedlnosti Taťána Malá (ANO).

Střety zájmů těchto osob byly podrobně popsány a zanalyzovány v kapitolách 4.1–4.6. Následně byly tyto střety zájmů rozděleny do kategorií dle druhu střetu zájmů a řešení na základě Davise a Starka.¹⁸⁵ Výsledkem je Tabulka č. 3. Analýza odhalila nedostatky v řešení střetu zájmů mezi českými vrcholnými politiky. Bylo odhaleno, že většina střetů zájmů zůstává neřešena. Neřešené střety zájmů jsou navíc často samotnými členy vlády popírány. Tento přístup poukazuje na nedostatečnou transparentnost a etiku, která může mít negativní vliv na důvěru veřejnosti v politické instituce. Výsledek naznačuje potřebu reformy a posílení mechanismů pro efektivní řešení střetu zájmů v nejvyšších patrech české politiky.

Tři ze šesti střetů zájmů byly spojeny s nedovolenou činností, konkrétně se jednalo o střet zájmů Babiše, Arenbergera a Gazdíka. Potenciální střety zájmů Tomana a Malé souvisely s jejich rodinnými vazbami na osoby, které se angažovaly v odvětví těchto ministrů. Poslední zkoumaný střet zájmů byl identifikován u Blažka. Tento střet zájmů je výjimečný v tom smyslu, že Blažek z pozice ministra spravedlnosti má určité pravomoci, které využil pro získání informací. Blažek tím neporušuje žádnou právní normu, avšak jedná se o eticky velmi problematickou situaci.

V České republice na řešení střetu zájmů dohlíží podle § 11 odst. 5 zákona č. 2/1969 Sb., Zákon České národní rady o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky Ministerstvo spravedlnosti. V čele orgánu, který rozhoduje o střetu zájmů tedy stojí ministr, člen vlády. Ministerstvu poskytují součinnost další orgány veřejné

¹⁸⁵ DAVIS, M., STARK, A.: *Conflicts of Interest in the Professions*. New York: Oxford University Press, 2001, s.13, 14, 15

správy, které dodávají údaje o veřejných funkcionářích a informují je o povinnostech zápisu do Centrálního registru oznámení podle § 14 písm. a) zákona o střetu zájmů.¹⁸⁶ Orgán, který na střet zájmů dohlíží by měl být politicky nezávislý. Rovněž by měl disponovat odborníky, kteří se budou zaměřovat jak na právní, tak i etickou rovinu střetu zájmů, což by orgánu mělo umožnit fundovaně rozhodovat.

Situace, kdy se ministr spravedlnosti ocitne ve střetu zájmů a jeho oddělení v této věci rozhoduje, je proto plné etických i morálních dilemat. Ministr jako člen vlády totiž bude vždy členem politického tělesa, nelze tak zaručit nezávislost při rozhodování jeho úřadu ve věcech, které s politikou úzce souvisí.

¹⁸⁶ TRANSPARENCY INTERNATIONAL ČESKÁ REPUBLIKA. *Komparativní studie ke střetu zájmů*. Online. 2022. Dostupné z: https://www.transparency.cz/wp-content/uploads/2023/02/Komparativni_studie_stret_zajmu_2022.pdf, s.11

Závěr

Na začátku bakalářské práce byly stanoveny tyto výzkumné otázky: 1. Jací členové vlády byli v letech 2018–2023 ve střetu zájmů? 2. V čem jejich střet zájmů spočíval? 3. O jaký druh střetu zájmů se jednalo a jakým přístupem podle dělení Davise a Starka¹⁸⁷ jednotliví členové vlády tyto střety zájmů řešili?

V teoretické části bylo popsáno, co jsou to zájmy, jak identifikujeme střet zájmů a kdy se poprvé dostal do širokého veřejného povědomí. Navazující část přiblížila dělení a možná řešení střetu zájmů. Zabývala se rovněž českou právní úpravou střetu zájmů, etickými normami a politickou odpovědností. Metodologická část obhájila zvolenou mnohopřípadovou studii, která poskytla hloubkový pohled na jednotlivé případy střetu zájmů u vybraných členů vlády. Sběrem dat byla obsahová analýza. Na základě mediální analýzy a stanovených kritérií bylo vybráno šest členů vlády s mediálně známým střetem zájmů (viz tab. č. 2). Tyto případy byly detailně popsány a poté kategorizovány podle druhu a řešení (viz tab. č. 3). Následně byly výsledky analýzy vyhodnoceny. Zhotovená analýza úspěšně zodpověděla všechny dříve stanovené výzkumné otázky. Odpověď na první výzkumnou otázku, jací členové vlády byli v letech 2018–2023 ve střetu zájmů, je zaznamenaná v tabulce č. 2. Jednalo se o předsedu vlády Andreje Babiše (ANO), ministra zemědělství Miroslava Tomana (ČSSD), ministra spravedlnosti Pavla Blažka (ODS), ministra zdravotnictví Petra Arenbergera (nestr. za ANO), ministra školství, mládeže a tělovýchovy Petra Gazdíka (STAN) a ministryni spravedlnosti Taťánu Malou (ANO). Co se týče druhé výzkumné otázky, v kapitolách 4.1–4.6. se mi podařilo do hloubky popsat, v čem jednotlivé střety zájmů členů vlády spočívaly. Řešení třetí výzkumné otázky je zaznamenáno v tabulce č. 3.

Střet zájmů nemá jasné hranice a právní úprava ani nemá ambici reagovat na všechny případy. Problémem je, že střet zájmů není podchycen žádnými normami, proto mnoho situací jimi nebude postiženo. Nechávat řešení střetu zájmů víceméně na politické odpovědnosti je riskantní zejména v kontextu současné politické kultury, která často upřednostňuje bagatelizaci problémů před efektivním řešením. Jedním z nejzřetelnějších důsledků neřešení střetu zájmů u členů vlády je eroze důvěry veřejnosti. Podle dat Centra pro výzkum veřejného mínění (CVVM)

¹⁸⁷ DAVIS, M., STARK, A.: *Conflicts of Interest in the Professions*. New York: Oxford University Press, 2001, s.13, 14, 15

mělo v září a říjnu 2021 32 % české veřejnosti důvěru v tehdejší vládu Andreje Babiše.¹⁸⁸ Situace se během tří let ještě zhoršila. Data CVVM z dubna a května 2024 odhalila, že kabinetu Petra Fialy důvěřuje pouze 21 % Čechů.¹⁸⁹ Svůj podíl na současné situaci mají právě neřešené střety zájmů. Pokud veřejní činitelé upřednostňují své osobní zájmy před veřejnými a střety zájmů ignorují, mohou v očích veřejnosti ztrácet legitimitu. Neřešení střetu zájmů snižuje nejen etické standardy, ale má dalekosáhlé důsledky na důvěru veřejnosti v politické a veřejné instituce.

Klíčem k řešení střetu zájmů je existence nezávislé instituce pro jeho kontrolu. Byť tato myšlenka není nijak revoluční, v kontextu střetu zájmů současného ministra spravedlnosti Pavla Blažka je na místě apelovat na vznik tohoto nezávislého orgánu v České republice a zásadně tak změnit současné poměry řešení střetu zájmů. Inspirací nám můžou být Komise pro prevenci střetu zájmů v Chorvatsku či Vysoký úřad pro transparentnost veřejného života ve Francii.¹⁹⁰ Komparativní analýza Transparency International totiž prokázala, že do České republiky není vhodné přenášet systém založený pouze na parlamentní kontrole.¹⁹¹

Vzhledem k tomu, že po celém světě pozorujeme vzestup velkopodnikatelů mířících do politiky, vyvstává otázka kumulace politické, ekonomické a mediální moci, která má potenciál narušit demokratický chod státu. V analýze se jedná o případ Andreje Babiše. Svěřenské fondy, tak, jak jsou nastavené v České republice, dávají Babišovi oprávnění v případě krizových situací do fondů zasahovat. Řešením může být institut tzv. *blind trustů*, který nedává zakladateli možnost získat informace o hospodaření se svěřeným majetkem. Blind trust je využíván například v Kanadě. Daný funkcionář zde nemá nad majetkem žádnou kontrolu a je mu zapovězeno radit svěřenskému správci. Veřejný správce navíc nemá s funkcionářem žádnou vazbu a má povinnost každý rok podávat zprávu o stavu svěřenského fondu. Veřejný činitel přitom nepřichází o právo přijímat zisk generovaný tímto svěřenským fondem.¹⁹² Blind trusty

¹⁸⁸ CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. *Důvěra ústavním institucím v září/říjnu 2021*. Online. 24.11.2021. Dostupné z: <https://cvvm.soc.cas.cz/cz/tiskove-zpravy/politicke/instituce-a-politici/5507-duvera-ustavnim-institucim-v-zari-rijnu-2021>. [cit. 2024-07-03].

¹⁸⁹ CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. *Důvěra ústavním institucím – duben/květen 2024*. Online. 19.6.2024. Dostupné z: <https://cvvm.soc.cas.cz/cz/tiskove-zpravy/politicke/instituce-a-politici/5823-duvera-ustavnim-institucim---duben-kveten-2024>. [cit. 2024-07-03].

¹⁹⁰ TRANSPARENCY INTERNATIONAL ČESKÁ REPUBLIKA. *Komparativní studie ke střetu zájmů*. Online. 2022. Dostupné z: https://www.transparency.cz/wp-content/uploads/2023/02/Komparativni_studie_stret_zajmu_2022.pdf s.101

¹⁹¹ Ibid.

¹⁹² Ibid., s.50

by mohly v České republice zlepšit prevenci střetů zájmů a posílit nyní oslabenou důvěru veřejnosti.

Poslední možné řešení se týká vynucování politické odpovědnosti. Analýza odhalila, že většina případů nebyla členy vlády nijak řešena. Bez politické odpovědnosti nejsou veřejní činitelé tlačeni jednat a rozhodovat ve veřejném zájmu. Dosáhnout odpovědnosti v politickém prostředí je sice náročné, ale důležité. Pomoci může například etický kodex vlády. Pokud ale není vůle dodržovat etické zásady, kodex sám o sobě odpovědnost politiků nezajistí. Z tohoto důvodu hraje zásadní roli veřejnost. Nespokojenost s politickým standardem lze vyjádřit na veřejných demonstracích, v peticích a především ve volbách. Další možností je podpora neziskového sektoru či vzdělávání blízkých, především dětí, v oblasti etiky a morálních hodnot. Veřejnost má moc nastavovat nové standardy odpovědnosti, podstatné je vytrvat a zůstat aktivní a angažovaný. Je pochopitelné, že v zemi, kde se stal trestně stíhaný premiér měřítkem, je zajištění politické odpovědnosti obzvláště náročné. Z tohoto důvodu je nutné tento standard změnit. Politické strany by měly mít jasná pravidla a vůli řešit střety zájmů ve svých řadách. Je podstatné, aby si veřejní činitelé připomenuli, že jejich kariéra závisí na dodržování pravidel, jednání ve veřejném zájmu a transparentnosti.

Přínos této práce spočívá v originalitě jejího uchopení. Střet zájmů je v akademické sféře spíše přehlíženým tématem a doposud byl rozebírán pouze teoreticky. Tato bakalářská práce spojuje teoretický koncept s praktickými případy, a to skrze mnohopřípadovou studii střetů zájmů u členů vlády. Analýza tak ukazuje, jak se střet zájmů projevuje v reálných situacích a jak na něj daní členové vlády reagují. Tento přístup nejen zvyšuje komplexní porozumění střetu zájmů, ale rovněž potvrzuje podstatnost odpovědnosti a etického chování ve veřejných funkcích.

V dalších studiích by se výzkum mohl zaměřit opět na praktickou stránku střetu zájmů prostřednictvím rozhovorů s aktéry, kteří jako veřejní činitelé byli ve střetu zájmů. Ze střetu zájmů v některých případech vzniká korupce. Přínosné by tedy mohlo být rovněž praktické uchopení fenoménu korupce u veřejných funkcionářů.

Summary

The following research questions were set at the beginning of the bachelor thesis: 1. Which members of the government were in conflict of interest in 2018-2023? 2. What was their conflict of interest? 3. What kind of conflict of interest was it and what approach, according to Davis and Stark's division, did the individual members of the government take to resolve these conflicts of interest?

The theoretical section described what interests are, how we identify conflicts of interest, and when they first became widely known to the public. A follow-up section outlined the divisions and possible solutions to conflicts of interest. It also dealt with the Czech legal regulation of conflicts of interest, ethical standards and political accountability. The methodological part defended the chosen multi-case study, which provided an in-depth look at individual cases of conflict of interest among selected members of the government. Content analysis was the data collection method. Based on the media analysis and the set criteria, six members of the government with media-known conflicts of interest were selected (see Table 2). These cases were described in detail and then categorized according to type and resolution (see Table 3). Subsequently, the results of the analysis were evaluated. The analysis performed successfully answered all of the previously established research questions. The answer to the first research question, which members of the government were in conflict of interest in 2018-2023, is recorded in Table 2. They were Prime Minister Andrej Babiš (ANO), Minister of Agriculture Miroslav Toman (ČSSD), Minister of Justice Pavel Blažek (ODS), Minister of Health Petr Arenberger (neustr. As for the second research question, in chapters 4.1-4.6 I managed to describe in depth what the individual conflicts of interest of the members of the government consisted of. The solution to the third research question is recorded in Table 3.

Conflicts of interest do not have clear boundaries, nor does the legislation have the ambition to address all cases. The problem is that conflicts of interest are not underpinned by any standards, so many situations will not be affected by them. Leaving it more or less to political responsibility to resolve conflicts of interest is risky, especially in the context of the current political culture, which often prefers to downplay problems rather than deal with them effectively. One of the most obvious consequences of failing to address conflicts of interest among members of government is the erosion of public trust. According to data from the Centre for Public Opinion Research (CVVM), in September and October 2021, 32% of the

Czech public had confidence in the then government of Andrej Babiš. The situation has worsened in three years. CVVM data from April and May 2024 revealed that only 21% of Czechs trusted the cabinet of Petr Fiala. The unresolved conflicts of interest are responsible for the current situation. If public officials prioritise their personal interests over public ones and ignore conflicts of interest, they may lose legitimacy in the eyes of the public. Failure to address conflicts of interest not only lowers ethical standards, but has far-reaching consequences for public confidence in political and public institutions.

The key to dealing with conflicts of interest is the existence of an independent institution to control them. Although this idea is not revolutionary, in the context of the conflict of interest of the current Minister of Justice, Pavel Blažek, it is appropriate to call for the creation of this independent body in the Czech Republic and thus fundamentally change the current conditions for dealing with conflicts of interest. We can take inspiration from the Commission for the Prevention of Conflicts of Interest in Croatia or the High Authority for Transparency in Public Life in France. A comparative analysis by Transparency International has shown that it is not appropriate to transfer a system based solely on parliamentary control to the Czech Republic.

As we see the rise of big business heading into politics around the world, the question of the accumulation of political, economic and media power that has the potential to disrupt the democratic functioning of the state arises. In this analysis, the case of Andrej Babiš is discussed. The trust funds, as they are set up in the Czech Republic, give Babiš the power to intervene in the funds in case of crisis situations. A solution may be the institution of so-called blind trusts, which does not give the founder the possibility to obtain information on the management of the entrusted assets. Blind trusts are used, for example, in Canada. Here, the officer in question has no control over the assets and is prohibited from advising the trustee. In addition, the public trustee has no connection with the officer and is required to report annually on the state of the trust. The public official does not lose the right to receive the profits generated by the trust fund. Blind trusts could improve the prevention of conflicts of interest in the Czech Republic and strengthen the now weakened public trust.

The last possible solution concerns the enforcement of political accountability. The analysis reveals that most cases have not been addressed by members of the government. Without political accountability, public officials are not pushed to act and make decisions in the public interest. Achieving accountability in a political environment is challenging but important. For

example, a government code of ethics can help. But if there is no will to abide by ethical principles, a code alone will not ensure accountability of politicians. For this reason, the public has a crucial role to play. Dissatisfaction with political standards can be expressed in public demonstrations, petitions and, above all, in elections. Another option is to support the non-profit sector or to educate loved ones, especially children, in ethics and moral values. The public has the power to set new standards of accountability; the important thing is to persevere and remain active and engaged. Understandably, in a country where a prosecuted prime minister has become the benchmark, ensuring political accountability is particularly challenging. For this reason, the standard needs to change. Political parties should have clear rules and a willingness to address conflicts of interest within their ranks. It is essential that public officials are reminded that their careers depend on following the rules, acting in the public interest and being transparent.

The contribution of this work lies in the originality of its approach. Conflict of interest is a rather overlooked topic in academia and has so far only been discussed theoretically. This bachelor thesis combines the theoretical concept with practical cases, through a multi-case study of conflicts of interest in members of the government. The analysis thus shows how conflicts of interest manifest themselves in real situations and how the government members in question react to them. This approach not only enhances a comprehensive understanding of conflicts of interest, but also confirms the essentiality of accountability and ethical behaviour in public office.

In future studies, research could again focus on the practical side of conflicts of interest through interviews with actors who have had conflicts of interest as public officials. Conflicts of interest in some cases give rise to corruption. Therefore, a practical grasp of the phenomenon of corruption among public officials could also be beneficial.

Použitá literatura

Odborné články a publikace

BAŽANTOVÁ, I.: *Lobbing a korupce při tvorbě veřejných politik*, 2007.

DAVIS, M., STARK, A.: *Conflicts of Interest in the Professions*. New York: Oxford University Press, 2001.

DAVIS, M.: *Conflict of Interest*, Business and Professional Ethics Journal, 1982.

DVOŘÁKOVÁ, V.: *Rozkládání státu*, 2012.

FRIČ, P.: *Korupce na český způsob*, G plus G, 1999.

FRIEDBERG, E.: *Conflict of interest from the perspective of the sociology of organised action*, PETERS, A., HANDSCHIN, L.: *Conflict of interest in global, public and corporate governance*. Cambridge University Press, 2012.

GUZZETTA, G.: *THE LIMITS OF CONFLICTS REGULATIONS*, TROST, Ch. a GASH, A. L.: *Conflict of interest and public life: cross-national perspectives*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008.

HAPLA, M., KOBER, J., TOMOSZEK, M.: *Profesní etika právníků*. Brno: Nugis Finem Publishing, 2022.

HEYWOOD, A.: *Politologie*, Eurolex Bohemia, 2008.

KAPRAS, J.: *Střet zájmů veřejných funkcionářů*. Praha: Leges, 2023.

KMENTA, Jaroslav. *Boss Babiš*. Nymburk, JKM, 2017.

KRSKOVÁ, A.: *Etika právnického povolania*, 1994.

KYSELA, J.: *Kolos na hliněných nohou*, 2016.

MACKENZIE, C.: *Scandal Proof: Do Ethics Laws Make Government Ethical?*, Brookings Institution Press, 2002.

MĚŠŤÁNKOVÁ, P: *Dělba moci a politická odpovědnost*, Iuridicum Olomoucense, 2015.

POTŮČEK, M.: *Veřejná politika*. Praha: SLON, 2006, s. 12 s odkazem na Lippmann W., *The Public Philosophy*, 1955.

SCHMITTER, P. C.: *Political Accountability in 'Real-Existing' Democracies: Meaning and Mechanisms*. Istituto Universitario Europeo, 2007.

SLÁDEČEK, V.: *Obecné správní právo*. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019.

THOMPSON, J. B.: *Political Scanda: Power and Visability in the Media Agel*, Wiley, 2000.

ZÁVODSKÝ, Ondřej. *Čas oligarchů, jejich sluhů a nepřátel*. Nadační fond proti korupci, 2019.

Internetové novinové články a rozhovory

AKTUÁLNĚ. *Babiš média neovládá. Středočeský úřad zastavil kauzu střetu zájmů předsedy vlády*. Online. 30.9.2019. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/stredocesky-kraj-zastavil-kauzu-stretu-zajmu-premiera-babise/r~7e879f4ae33711e99ec9ac1f6b220ee8/>. [cit. 2024-04-25].

AKTUÁLNĚ. *Neoprávněný zisk bytu i zatajování nemovitostí. Kauzy ministra Arenbergera přehledně*. Online. 19.5.2021. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/arenberger-kauzy/r~1d10d482b22c11eba22aac1f6b220ee8/v~sl:b9f96bcdbb07c79d115b1f67a383d821/>. [cit. 2024-06-29].

AKTUÁLNĚ. *Vrchním žalobcem v Olomouci se stal Daňhel. Není to msta za pád Nečase, říká Blažek*. Online. 14.7.2022. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/vrchni-statni->

[zastupitelstvi-v-olomouci-povede-radim-danhel/r~feff8cc6033e11ed82b7ac1f6b220ee8/](https://www.ihned.cz/zpravy-domov/stret-zajmu-andrej-babis-dotace-audit-komise-dopis-brusel-2012211229). [cit. 2024-06-29].

BIBEN, Martin. *Malé půjčky už dávno nenabízím. Ze společné firmy žena odešla kvůli tlaku a dětem, říká manžel Taťány Malé*. Online. 25.6.2018. Dostupné z: <https://domaci.hn.cz/c1-66178450-male-pujcky-uz-davno-nenabizim-ze-spolecne-firmy-zena-odesla-kvuli-tlaku-a-detem-rika-manzel-tatany-male>. [cit. 2024-06-29].

CICHOWLAS, Ola a FOXALL, Andrew. *Now the Czechs Have an Oligarch Problem, Too*. Online. 10.5.2015. Dostupné z: <https://foreignpolicy.com/2015/04/10/now-the-czechs-have-an-oligarch-problem-too-andrej-babis/>. [cit. 2024-04-25].

ČEMUSOVÁ, Tereza; ŠTORKÁN, Martin a GURYČOVÁ, Kristýna. *Do Česka dorazil překlad klíčového dopisu k auditu ke střetu zájmů Babiše. Úřady mají tři měsíce na odpověď*. Online. 21.12.2020. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/stret-zajmu-andrej-babis-dotace-audit-komise-dopis-brusel_2012211229_tec. [cit. 2024-04-25].

ČEMUSOVÁ, Tereza. *V zemědělském auditu k Babišově střetu jde o víc než půl miliardy? Co víme o utajovaném dokumentu?* Online. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/stret-zajmu-andrej-babis-agrofert-zemedelske-dotace-zemedelsky-fond-finalni_2204010500_tec. [cit. 2024-04-25].

ČESKÁ TELEVIZE. *Reportéři ČT - Ve střetu*. Online. 17.6.2024. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1142743803-reporteri-ct/224452801240022/>. [cit. 2024-06-28].

ČESKÝ ROZHLAS. *Obsah novin s Andrejem Babišem neřeším, říká Štěpán Košík z vydavatelství Mafra*. Online. 29.8.2014. Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/obsah-novin-s-andrejem-babisem-neresim-rika-stepan-kosik-z-vydavatelstvi-mafra-6288018>. [cit. 2024-05-24].

ČT24. *Arenberger už nebude pronajímat vinohradské nemocnici svůj sklad. Možný střet zájmů vyřešil, říká Vojtěch*. Online. 29.6.2022. Dostupné

z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/arenberger-uz-nebude-pronajimat-vinohradske-nemocnici-svuj-sklad-mozny-stret-zajmu-vyresil-rika-vojt-33572>. [cit. 2024-06-29].

ČT24. *Blažek se vrátil na ministerstvo spravedlnosti. Poprvé resort vedl za Nečasovy vlády.* Online. 17.12.2021. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/blazek-se-vratil-na-ministerstvo-spravedlnosti-poprve-resort-vedl-za-necasovy-vlady-25834>. [cit. 2024-06-18].

ČT24. *Blažek žádal o jména soudců z brněnské bytové kauzy. Jde o běžný postup při vyřizování stížnosti, tvrdí.* Online. 3.3.2023. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/blazek-zadal-o-jmena-soudcu-z-brnenske-bytove-kauzy-jde-o-bezny-postup-pri-vyrizovani-stiznosti-tvrd-9211>. [cit. 2024-06-29].

ČT24. *Ministerstvo odmítlo přezkoumat rozhodnutí kraje o Babišově údajném střetu zájmů.* Online. 7.11.2019. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/ministerstvo-odmitlo-prezkoumat-rozhodnuti-kraje-o-babisove-udajnem-stretu-zajmu-57841>. [cit. 2024-04-25].

ČT24. *Ministerstvo spravedlnosti odmítlo přezkoumat údajný Babišův střet zájmů.* Online. 25.8.2020. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/ministerstvo-spravedlnosti-odmitlo-prezkoumat-udajny-babisuv-stret-zajmu-46331>. [cit. 2024-04-25].

ČT24. *Piráti versus ministr Blažek?* Online. 2023. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/11412378947-90-ct24/223411058130619/cast/986241/>. [cit. 2024-06-29].

ČT24. *Studie léků prováděl soukromě a nepřiznal veškerý svůj majetek. Arenberger čelí potížím.* Online. 17.5.2021. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/studie-leku-provadel-soukrome-a-nepriznal-veskery-svuj-majetek-arenberger-celi-potizim-34025>. [cit. 2024-06-29].

DOSTÁL, Vratislav. *Trestní stíhání Babiše by mohlo pokračovat, až skončí v politice, naznačuje poslankyně ANO.* Online. 11.1.2018. Dostupné z: <https://www.info.cz/zpravodajstvi/cesko/trestni-stihani-babise-by-mohlo-pokracovat-az-skonci-v-politice-naznacuje-poslankyne-ano>. [cit. 2024-06-29].

ECHO24. *Bytová kauza v Brně hýbala politikou, teď padly první dvě podmínky.* Online. 7.5.2024. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/HWBu5/zpravy-dnes-soud-v-brne-ulozil-v-souvislosti-s-bytovou-kauzou-dva-podminene-tresty>. [cit. 2024-06-29].

EURO. *Babiš je podle auditu ve střetu zájmů. Zpráva ale není konečná, tvrdí ministerstvo.* Online. 2.12.2019. Dostupné z: <https://www.euro.cz/clanky/babis-na-zverejneni-audit-evropske-komise-nemam-vliv-zakon-jsem-dodrzet-1475838/>. [cit. 2024-04-25].

EURO. *Zemědělský fond stopne vyplácení dotací Agrofertu a Tomanovým podnikům.* Online. 6.6.2019. Dostupné z: <https://www.euro.cz/clanky/zemedelsky-fond-reaguje-na-audit-ek-agrofertu-a-tomanovym-podnikum-nevyplati-dotace-1454184/>. [cit. 2024-05-20].

FROUZOVÁ, Kateřina. *Je ministr Toman ve střetu zájmu? Interní dokumenty Evropské komise naznačují, že ano.* Online. 6.12.2018. Dostupné z: <https://archiv.hn.cz/c1-66375430-toman-o-dotacich-jednal-se-zastupci-eu-ta-tes-resi-zda-jde-o-stret-zajmu>. [cit. 2024-06-28].

GAVRINĚV, Vojtěch. *Kandidátka ODS čelí tvrdé kritice: Její byznys bere místa pro školáky.* Online. 22.6.2021. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/kandidatka-ods-celi-tvrde-kritice-jeji-byznys-bere-mista-pro-skolaky-166811>. [cit. 2024-05-20].

GURYČOVÁ, Kristýna. *Advokát, insolvenční správce i sponzor hnutí ANO. Kdo je manžel ministryně spravedlnosti Malé?* Online. 27.6.2018. Dostupné z: https://www.irohlas.cz/zpravy-domov/hnuti-ano-tatana-mala-manzel-insolvence-ministerstvo-spravedlnosti_1806270602_kno. [cit. 2024-06-29].

GURYČOVÁ, Kristýna. *Černošice rozhodly o Babišově střetu zájmů. „Je to zpolitizované. Určitě se odvolám,“ reagoval premiér.* Online. 23.1.2019. Dostupné z: https://www.irohlas.cz/zpravy-domov/andrej-babis-stret-zajmu-cernosice-rozhodnuti-transparency_1901231504_kno. [cit. 2024-04-25].

HORÁK, Jan. *Boj o Babišův střet zájmů. Neustoupíme, jeho žalobu zamítněte, píše Černošice soudu.* Online. 13.8.2021. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/boj-o-babisuv-stret-zajmu-jeho-zalobu-zamitnete-pise-urad/r~1096a2acfc2011eb98380cc47ab5f122/>. [cit. 2024-04-25].

iROZHLAS. *Adeptka na ministryni spravedlnosti Malá spoluvlastní insolvenční firmu. Odborníci: Hrozí střet zájmů.* Online. 11.6.2018. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/tatana-mala-insolvence-stret-zajmu_1806111744_ogo. [cit. 2024-06-29].

iROZHLAS. *Babiš podle Transparency International dál ovládá Agrofert. ‚Nesmysl,‘ tvrdí premiér.* Online. 19.6.2018. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/andrej-babis-agrofert-sverenske-fondy-premier-transparency-international_1806192243_haf. [cit. 2024-04-25].

iROZHLAS. *Kdo je nový ministr zdravotnictví? Kožní lékař, který přes 30 let působí ve vinohradské nemocnici.* Online. 7.4.2021. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/petr-arenberger-zivotopis-reditel-vinohrady-dermatolog_2104071548_akohttps://justice.cz/web/msp/verejny-funkcionar-zivotni-situace. [cit. 2024-06-29].

IROZHLAS. *Malá na spravedlnosti? Šéfce jihomoravského ANO by nevadilo odložit vyšetřování kauzy Čapí hnízdo.* Online. 22.6.2018. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/tatana-mala-ministryne-spravedlnosti-andrej-babis-vlada_1806221536_ako. [cit. 2024-06-29].

JADRNÁ, Anna. *VIDEO: Nejsem ve střetu zájmů, tvrdí Toman. Fond firmám jeho rodiny a Agrofertu stopne dotace.* Online. 6.6.2019. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/audit-dotace-ministr-zemedelstvi-miroslav-toman-agrofert-andrej-babis-evropska_1906061001_ako. [cit. 2024-05-20].

JELÍNKOVÁ, Adéla a LEINERT, Ondřej. *Trable příštího ministra: Blažka prověřuje policie kvůli korupci. Jsou to lži novinářů a žalobců, tvrdí kandidát.* Online. 30.11.2021. Dostupné z: <https://archiv.hn.cz/c1-67005730-trable-pristiho-ministra-blazka-proveruje-policie-kvuli-korupci-jsou-to-lzi-novinaru-a-zalobcu-tvrdi-kandidat>. [cit. 2024-06-29].

JELÍNKOVÁ, Adéla a VALÁŠEK, Lukáš. *"Za 400 tisíc jsem to zařídil." V Brně s byty kupčili i lidé z ČSSD, tvrdí podnikatel.* Online. 21.8.2020. Dostupné

z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/za-400-tisic-jsem-to-zaridil-z-kupceni-s-byty-policie-podezr/r~a126f1dae08511ea8972ac1f6b220ee8/>. [cit. 2024-06-29].

JELÍNKOVÁ, Adéla a VALÁŠEK, Lukáš. *Blažek bombarduje žalobce. Chce informace o kauze, v níž je sám podezřelý.* Online. 28.2.2023. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-blazek-bombarduje-zalobce-chce-informace-o-kauze-v-niz-je-sam-podezrely-226485>. [cit. 2024-06-29].

JELÍNKOVÁ, Adéla a VALÁŠEK, Lukáš. *Blažek chce od žalobců informace ze živé kauzy. Týkají se i jeho známé z byznysu.* Online. 22.2.2023. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-blazek-chce-od-zalobcu-informace-ze-zive-kauzy-tykaji-se-i-primatoroky-z-ods-225730>. [cit. 2024-06-29].

JELÍNKOVÁ, Adéla a VALÁŠEK, Lukáš. *Blažek si řekl o jména soudců z kauzy Byty. To jsem nezažil, říká jejich šéf.* Online. 3.3.2023. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-blazek-si-rekl-o-jmena-soudcu-z-kauzy-byty-to-jsem-nezazil-rika-jejich-sef-226928>. [cit. 2024-06-29].

JELÍNKOVÁ, Adéla a VALÁŠEK, Lukáš. *Co ví Blažek? „Informace, které mohou prospět podezřelým,“ připustil žalobce.* Online. 29.3.2023. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-kauza-byty-blazek-dostal-veci-jez-by-pomohly-podezrelym-pripustil-zalobce-228444>. [cit. 2024-06-29].

JELÍNKOVÁ, Adéla a VALÁŠEK, Lukáš. *Jen jsme to slyšeli. Blažkův resort odmítl vydat analýzu olomouckých žalobců. Ti ministra už dva roky prověřují.* Online. 2.8.2022. Dostupné z: <https://archiv.hn.cz/c1-67099280-jen-jsme-to-slyseli-blazkuv-resort-odmitl-vydat-analyzu-olomouckych-zalobcu-ti-ministra-uz-dva-roky-proveruji>. [cit. 2024-06-29].

JELÍNKOVÁ, Adéla a VALÁŠEK, Lukáš. *Ministr Blažek zjišťuje osobní informace o žalobkyni kauzy, v níž ho prověřují.* Online. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-ministr-blazek-zjistuje-osobni-informace-o-zalobkyni-kauzy-v-niz-ho-proveruji-226831>. [cit. 2024-06-29].

JELÍNKOVÁ, Adéla a VALÁŠEK, Lukáš. *Ministr to slyšel na poradě, žádná porada se nekonala. Blažek dál tají analýzy práce „svých“ žalobců*. Online. 18.8.2022. Dostupné z: <https://archiv.hn.cz/c1-67104330-ministr-to-slysel-na-porade-zadna-porada-se-nekonala-blazek-dal-taji-analyzy-prace-bdquo-svych-ldquo-zalobcu>. [cit. 2024-06-29].

JIŘIČKA, Jan. *Exministr Blažek neměl vydat Torubarova do Ruska, rozhodl Ústavní soud*. Online. 26.6.2014. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/ustavni-soud-ke-kauze-torubarov.A140626_090735_domaci_jj. [cit. 2024-06-18].

KOUTNÍK, Ondřej. *Budu otloukánkem vlády, ale vylučuji, že mě obviní, tvrdí budoucí ministr*. Online. 3.12.2021. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-politika-budu-otloukankem-vlady-ale-vylucuji-ze-me-obvini-tvrdi-budouci-ministr-182491>. [cit. 2024-06-18].

KUBIŠTOVÁ, Dominika a ŠTORKÁN, Martin. *48 dní ministra Arenbergera. ‚Hasil‘ nejasnosti kolem majetku, k odchodu ho prý přinutil mediální lynč*. Online. 25.5.2021. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/petr-arenberger-ministr-zdravotnictvi-rezignace-odchod-andrej-babis_2105251627_dok. [cit. 2024-06-29].

KUČÍKOVÁ, Veronika. *Kmenta: Babiš a Zeman jsou největší ohrožení demokracie od roku 1989*. Online. 3.10.2020. Dostupné z: <https://www.forum24.cz/kmenta-babis-a-zeman-jsou-nejvetsi-ohrozeni-demokracie-od-roku-1989>. [cit. 2024-07-03].

LIDOVÉ NOVINY. *Babiš označil auditní zprávu Evropské komise o střetu zájmů za vysoce nestandardní*. Online. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/babis-oznacil-auditni-zpravu-evropske-komise-o-stretu-zajmu-za-vysoce-nestandardni.A190601_155639_ln_domov_ele. [cit. 2024-04-25].

LIDOVÉ NOVINY. *Toman je třetí Rusnokův ministr, který bude kandidovat za SPOZ*. Online. 5.9.2013. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/toman-je-treti-rusnokuv-ministr-ktery-bude-kandidovat-za-spoz.A130905_213631_ln_domov_ebr. [cit. 2024-05-10].

LIGAS, Aleš. *Krajský úřad zrušil rozhodnutí Černošic ve věci Babišova údajného střetu zájmů*. Online. 16.11.2021. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/krajsky-urad-zrusil-rozhodnuti-cernosic-ve-veci-babisova-udajneho-stretu-zajmu-27506>. [cit. 2024-04-25].

MEDIAGURU. *Léko: Babiš svá média nevyužívá k politickému boji*. Online. 23.4.2014. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2014/04/leko-babis-sva-media-nevyuziva-k-politickemu-boji/>. [cit. 2024-07-03].

NĚMCOVÁ, Barbora. *S Bémem bych neměnil, říká starosta Gazdík, který si zkusil řídit Prahu*. Online. 2.9.2008. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/s-bemem-bych-nemenil-rika-starosta-gazdik-ktery-si-zkusil-ridit-prahu.A080902_085031_domaci_ban. [cit. 2024-06-29].

NOHL, Radek. *Případ Babišova střetu zájmů: Úřad hejtmanky Jermanové zrušil odbor, kam kauza zamíří*. Online. 8.2.2019. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/pripad-babisova-stretu-zajmu-urad-hejtmanky-jermanove-zrusil-odbor-kam-kauza-zamiri-65848>. [cit. 2024-04-25].

NOVINKY. *Babiš dostal od Černošic za střet zájmů pokutu 200 tisíc*. Online. 6.2.2019. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-babis-dostal-od-cernosic-za-stret-zajmu-pokutu-200-tisic-40270267>. [cit. 2024-04-25].

NOVINKY. *Babiš: Nikdy neodstoupím, nikdy! Nech si to všichni zapamatují*. Online. 16.11.2018. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-babis-nikdy-neodstoupim-nikdy-nech-si-to-vsichni-zapamatuji-40255934>. [cit. 2024-06-29].

NOVINKY. *Definitivní verdikt Evropské komise: Babiš je ve střetu zájmů, Agrofert nemá nárok na dotace*. Online. 23.4.2021. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/zahranicni-evropa-definitivni-verdikt-evropske-komise-babis-je-ve-stretu-zajmu-agrofert-nema-narok-na-dotace-40358125>. [cit. 2024-04-25].

NOVINKY. *Evropský parlament drtivou většinou schválil rezoluci proti Babišovi*. Online. 19.6.2020. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/zahranicni-evropa-evropsky-parlament-velkou-vetsinou-schvalil-rezoluci-proti-babisovi-40328240>. [cit. 2024-04-25].

PETRŮ, Vojtěch. *Mafra je definitivně pryč z Babišových rukou. Oligarchu střídá oligarcha.* Online. 20.2.2024. Dostupné z: <https://denikreferendum.cz/clanek/36098-mafra-je-definitivne-pryc-z-babisovych-rukou-oligarchu-strida-oligarcha>. [cit. 2024-07-03].

POKORNÁ, Zdislava a BEZDĚKOVÁ, Iva. *Arenberger v rozporu se zákonem čile podniká. Střet zájmů nahlásil až po měsíci ve vládě.* Online. 7.5.2021. Dostupné z: <https://denikn.cz/621566/arenberger-v-rozporu-se-zakonom-cile-podnika-stret-zajmu-nahlasil-az-po-mesici-ve-vlade/>. [cit. 2024-06-29].

POKORNÁ, Zdislava. *Arenbergerovy kauzy už řeší policie, trestních oznámení a podnětů dorazilo několik.* Online. 25.5.2021. Dostupné z: <https://denikn.cz/633698/arenbergerovy-kauzy-uz-resi-policie-trestnich-oznameni-a-podnetu-dorazilo-nekolik/>. [cit. 2024-06-29].

POKORNÁ, Zdislava. *Gazdík má podíl ve firmě, porušuje zákon o střetu zájmů. „Zapomněl jsem na to,“ vysvětluje.* Online. 30.3.2022. Dostupné z: <https://denikn.cz/849510/gazdik-ma-podil-ve-firme-porusuje-zakon-o-stretu-zajmu-zapomnel-jsem-na-to-vysvetluje/>. [cit. 2024-06-29].

POLÁK, Michal; HOUSKA, Ondřej; FROUZOVÁ, Kateřina a BARTONÍČEK, Radek. *Ze střetu zájmů podezírá komise i ministra Tomana, kvůli dotacím pro rodinnou firmu.* Online. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/evropska-komise-vysetruje-stret-zajmu-ministra-toman-kvuli-d/r~7fba60e0f58611e8b2380cc47ab5f122/>. [cit. 2024-05-18].

PRCHAL, Lukáš. *Blázek žádá už čtvrtou informaci o bytové kauze. Rozhodně mi to nepřijde šťastné, říká nejvyšší žalobce.* Online. Dostupné z: <https://denikn.cz/1091878/blazek-zada-uz-ctvrtou-informaci-o-bytove-kauze-rozhodne-mi-to-neprijde-stastne-rika-nejvyssi-zalobce/>. [cit. 2024-06-29].

RESPEKT. *Česko.* Online. 3.4.2022. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2022/14/cesko>. [cit. 2024-06-29].

RICHTER, Jan a PERGLER, Tomáš. *Šest milionů za pět let: Arenberger pronajímá budovu nemocnici, kterou řídil.* Online. 13.5.2021. Dostupné

z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/sest-milionu-za-pet-let-arenberger-pronajima-budovu-nemocnici-kterou-ridil-154477>. [cit. 2024-06-29].

ROZSYPAL, Michael. *Arenberger porušuje zákon. Co by dříve znamenalo k. o., se dnes toleruje, říká Leyer*. Online. 13.5.2021. Dostupné z: <https://video.aktualne.cz/dvtv/arenberger-porusuje-zakon-to-co-by-driv-znamenalo-ko-se-dnes/r~4a47ea82b3ec11eb8335ac1f6b220ee8/>. [cit. 2024-06-29].

ROZSYPAL, Michael. *Přeslapy STAN? Gazdík udělal školáckou chybu, Polčákův nápad byl horší, říká Hraba*. Online. Dostupné z: <https://video.aktualne.cz/dvtv/preslapy-stan-gazdik-udelal-skolackou-chybu-polcakuv-napad-b/r~cf1750a4b19811ec9ba00cc47ab5f122/>. [cit. 2024-06-29].

SEZNAM ZPRÁVY. *Evropská komise dořešila údajný střet zájmů ministra Tomana. Bez sankce*. Online. 19.3.2021. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/evropska-komise-doresila-udajny-stret-zajmu-ministra-tomana-bez-sankce-147748>. [cit. 2024-05-20].

SEZNAM ZPRÁVY. *Konec nálepky trestně stíhaný premiér. Žalobce očistil Babiše*. Online. 13.9.2019. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/online-zalobci-po-ctyrech-letech-zastavili-stihani-v-kauze-capi-hnizdo-78830>. [cit. 2024-04-25].

SKÁCEL, Petr. *Nový ministr školství? Učitel ze Suché Loze, který má rád velká gesta*. Online. 18.1.2021. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/petr-gazdik-ministr-skolstvi-profil-sucha-loz-starosta.A211217_642101_zlin-zpravy_hoo. [cit. 2024-06-29].

SOUČKOVÁ, Kateřina. *IROZHLAS.CZ. Přísnější ‚lex Babiš‘ má mezery, varuje protikorupční organizace. Vypadla z něj online média* [online]. 2018. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/lex-babis-zakon-o-stretu-zajmu-novela-2023_2308251308_ako. [cit. 2024-04-14].

ŠÍDLO, Jindřich. *Babiš prodal Mafru. Získal přesně to, co chtěl*. Online. 3.2.2024. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/porady-stastne-pondeli-jindricha-sidla-8-sezona-babis-prodal-mafu-ziskal-presne-to-co-chtel-245030>. [cit. 2024-07-03].

ŠPAČKOVÁ, Iva. *Babiš může převzít Rádio Impuls, rozhodl antimonopolní úřad*. Online. 22.1.2014. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/podniky/babisuv-agrofert-muze-prevzit-radio-impuls-rozhodl-antimonopolni-urad.A140122_104721_ekoakcie_spi. [cit. 2024-05-24].

TABERY, Erik. *MÉDIA V ÉŘE ANDREJE BABIŠE*. Online. 12.4.2015. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2015/16/media-v-ere-andreje-babise>. [cit. 2024-05-24].

USTOHALOVÁ, Jana. *Kdo je Pavel Blažek? Brněnský patriot, který stvořil premiéra Fialu a myslí několik tahů dopředu*. Online. 11.1.2022. Dostupné z: <https://denikn.cz/783650/kdo-je-pavel-blazek-brnensky-patriot-ktery-stvoril-premiera-fialu-a-mysli-nekolik-tahu-dopredu/>. [cit. 2024-06-20].

VACULÍK, Radim. *Premiér Babiš dostal od Černošic pokutu čtvrt milionu*. Online. 30.9.2021. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-premier-babis-dostal-od-cernosic-pokutu-ctvrt-milionu-40373440>. [cit. 2024-04-25].

VALÁŠEK, Lukáš a JELÍNKOVÁ, Adéla. *Kandidáta na ministra spravedlnosti Blažka policie podezřívá z manipulací*. Online. 30.11.2021. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/pavel-blazek-ministr-spravedlnosti-policie-manipulace-brno/r~e7e15b2a3d7111ecb02dac1f6b220ee8/>. [cit. 2024-06-20].

VALÁŠEK, Lukáš; JELÍNKOVÁ, Adéla a GAVENDA, Jaroslav. *Fiala se zastal Blažka. Když se ministr ptá, je to ochrana občanů, řekl*. Online. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-fiala-se-zastal-blazka-kdyz-se-ministr-ptaje-to-ochrana-obcanu-rekl-226903>www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-blazek-chce-od-zalobcu-informace-ze-zive-kauzy-tykaji-se-i-primatorky-z-ods-225730. [cit. 2024-06-29].

VESELÁ, Marie. *‘Nekorektní politický boj.’ Jermanová odmítla jakýkoli vliv na Babišovu kauzu střetu zájmů*. Online. 11.2.2019. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/nekorektni-politicky-boj-jermanova-odmitla-jakykoli-vliv-na-babisovu-kauzu_1902111430_bar. [cit. 2024-04-25].

VODRÁŽKA, Prokop. *Agrofertu a firmám Tomanovy rodiny nebudou proplácet dotace. Je to útok na české zemědělství, tvrdí ministr.* Online. 6.6.2019. Dostupné z: <https://denikn.cz/142418/agrofertu-a-firmam-tomanovy-rodiny-nebudou-proplacet-dotace-je-to-utok-na-ceske-zemedelstvi-tvrdi-ministr/?fbclid=IwAR26Sy9QEUwIbRr8UZMsIZe0ejsqITlsayR7abz0jKuqnedmA79bwuamdQo>. [cit. 2024-04-25].

VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Až zase budu něco kupovat, napíšu to na twitter.* Online. MediaGuru. 19.8.2013. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2013/08/az-zase-budu-neco-kupovat-napisu-to-na-twitter/>. [cit. 2024-05-25].

ZATORSKY, Jan. *Vláda odborníků? Problémy mají kromě Babiše i Toman, Dostálová či Metnar.* Online. 7.12.2018. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/SaUeP/vlada-odborniku-problemy-maji-krome-babise-i-toman-dostalova-ci-metnar>. [cit. 2024-05-18].

ZELENKA, Jakub. *Toman: Nikdy jsem ve střetu zájmů nebyl a nebudu. S rodinou jsme oddělili osobní a profesní život.* Online. 12.12.2018. Dostupné z: <https://denikn.cz/36273/toman-nikdy-jsem-ve-stretu-zajmu-nebyl-a-nebudu-s-rodinou-jsme-oddelili-osobni-a-profesni-zivot/>. [cit. 2024-05-18].

Weby

CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. *Důvěra ústavním institucím – duben/květen 2024.* Online. 19.6.2024. Dostupné z: <https://cvvm.soc.cas.cz/cz/tiskove-zpravy/politicke/institute-a-politici/5823-duvera-ustavnim-institucim---duben-kveten-2024>. [cit. 2024-07-03].

CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. *Důvěra ústavním institucím v září/říjnu 2021.* Online. 24.11.2021. Dostupné z: <https://cvvm.soc.cas.cz/cz/tiskove-zpravy/politicke/institute-a-politici/5507-duvera-ustavnim-institucim-v-zari-rijnu-2021>. [cit.2024-07-03].

CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. *Důvěra vrcholným politikům – říjen 2016.* Online.22.11.2016.Dostupné

z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a2119/f9/pi161122.pdf.
[cit. 2024-05-20].

ČESKÁ DERMATOVENEROLOGICKÁ SPOLEČNOST. *Členové výboru společnosti a revizní komise volební období (12.09.2023 – 11.09.2027)*. Online. 7.4.2021. Dostupné z: <https://www.cls.cz/spolecnosti-a-spolky-lekaru/ceska-dermatovenerologicka-spolecnost-10>.
[cit. 2024-06-29].

EVROPSKÁ KOMISE. *Sdělení Komise Pokyny k zabránění střetu zájmů a jeho řešení podle finančního nařízení 2021/C 121/01*. Online. 9.4.2021. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52021XC0409%2801%29>. [cit. 2024-05-18].

EVROPSKÁ KOMISE. *Střet zájmů*. Online. 7.4.2021. Dostupné z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/protection-eu-budget/conflict-interest_cs. [cit. 2024-05-10].

EVROPSKÁ KOMISE. *Zpráva o právním státu 2023 Kapitola o stavu právního státu v Česku*. Online. 5.7.2023. Dostupné z: https://commission.europa.eu/system/files/2023-07/13_1_52570_coun_chap_czechia_cs.pdf. [cit. 2024-06-29].

EVROPSKÝ PARLAMENT. *Česká republika: Poslanci požadují okamžité kroky na ochranu unijních prostředků*. Online. 13.12.2018. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/press-room/20181207IPR21307/ceska-republika-poslanci-pozaduji-okamzite-kroky-na-ochranu-unijnich-prostredku>. [cit. 2024-04-25].

EVROPSKÝ PARLAMENT. *Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046*. Online. 30.7.2018. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX%3A32018R1046&from=en&fbclid=IwAR2AVo0EmMdmUI-VAFIdbIMxa4nDB1b9SH5GT5KmY57_vqe2Glf7T__xmhY. [cit. 2024-05-10].

CHRASTINA, J., KANTOR, J., KRAHULCOVÁ, K., & FINKOVÁ, D.: *Design mnohopřípadové studie ve (speciálně) pedagogickém výzkumu*. Online. 2015. Dostupné z: <https://e-pedagogium.upol.cz/pdfs/epd/2015/01/02.pdf> [cit. 2024-04-27].

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Státní zemědělský intervenční fond*. Online. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/slovník-pojmu/s/statni-zemedelsky-intervencni-fond>. [cit. 2024-05-10].

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI. *Skupina GRECO zhodnotila, jak Česká republika plní doporučení v oblasti prevence korupce*. Online. 2016. Dostupné z: <https://www.justice.cz/?clanek=skupina-greco-zhodnotila-jak-ceska-republika-plni-doporuceni-v-oblasti-prevence-korup-1>. [cit. 2024-07-03].

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI. *Stav VSZ v Olomouci není dobrý. Nového vrchního státního zástupce čeká spousta práce*. Online. 8.7.2022. Dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/tiskove-zpravy/-/clanek/stav-vs-z-v-olomouci-neni-dobry-noveho-vrchniho-statniho-zastupce-ceka-spousta-prace>. [cit. 2024-06-29].

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI. *Veřejný funkcionář - životní situace*. Online. Dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/verejny-funkcionar-zivotni-situace>. [cit. 2024-06-29].

MINISTERSTVO VNITRA. *Nový etický kodex státních zaměstnanců*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/novy-eticky-kodex-statnich-zamestnancu.aspx>. [cit. 2024-07-03].

NADAČNÍ FOND NEZÁVISLÉ ŽURNALISTIKY. *MediaRating*. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.nfnz.cz/rating-medii/>. [cit. 2024-04-27].

OECD. *Managing Conflict of Interest in the Public Sector*. Online. 2005. Dostupné z: <https://www.oecd.org/gov/ethics/49107986.pdf> [cit. 2024-04-27].

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY. *Těsnopisecká zpráva o schůzi Poslanecké sněmovny Parlamentu. Schválený pořad 28. schůze Poslanecké sněmovny*. Online. 2015. s.55. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2013ps/tesnopis/tz028.pdf>. [cit. 2024-05-24].

POTRAVINÁŘSKÁ KOMORA. *Novým prezidentem Potravinářské komory ČR se stal Miroslav Toman*. Online. 13.9.2007. Dostupné

z: <https://web.archive.org/web/20200705090434/https://www.foodnet.cz/polozka/?jmeno=Novým+prezidentem+Potravinařské+komory+ČR+se+stal+Miroslav+Toman-tisková+zpráva+PK+ČR&id=14635>. [cit. 2024-05-10].

STÁTNI ZEMĚDĚLSKÝ INTERVENČNÍ FOND. *Dohoda o poskytnutí dotace z Programu rozvoje venkova ČR*. Online. 4.9.2018. Dostupné z: <https://smlouvy.gov.cz/smlouva/6588479>. [cit. 2024-05-10].

TRANSPARENCY INTERNATIONAL ČESKÁ REPUBLIKA. *Komparativní studie ke střetu zájmů*. Online. 2022. Dostupné z: https://www.transparency.cz/wp-content/uploads/2023/02/Komparativni_studie_stret_zajmu_2022.pdf [cit. 2024-04-09].

TRANSPARENCY INTERNATIONAL ČR. *Střet zájmů, hit posledních let. Víte ale, jak přesně funguje?* [online]. 2021 Dostupné z: <https://www.transparency.cz/stret-zajmu-hit-poslednich-let-vite-ale-jak-presne-funguje/> [cit. 2024-04-09].

TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *Andrej Babiš je ovládající osobou, říká sám Agrofert*. Online. 19.6.2018. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/andrej-babis-je-ovladajici-osobou-rika-sam-agrofert/>. [cit. 2024-04-25].

TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *Andrej Babiš je ve střetu zájmů, potvrzuje Evropská komise a dává tak za pravdu Transparency*. Online. 31.5.2019. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/andrej-babis-je-ve-stretu-zajmu-potvrzuje-evropska-komise-a-dava-tak-za-pravdu-transparency/>. [cit. 2024-04-25].

TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *Nejvyšší státní zastupitelství nepodá správní žalobu ve věci střetu zájmů premiéra, nejedná se prý o veřejný zájem*. Online. 8.7.2020. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/nejvyssi-statni-zastupitelstvi-nepoda-spravni-zalobu-ve-veci-stretu-zajmu-premiera-nejedna-se-pry-o-verejny-zajem/>. [cit. 2024-04-25].

TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *Střet zájmů Pavla Blažka*. Online. 24.8.2022. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/kauzy/stret-zajmu-pavla-blazka/>. [cit. 2024-06-30].

TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *TI posílá do Černošic nový podnět týkající se střetu zájmů premiéra Andreje Babiše*. Online. 21.1.2021. Dostupné

z: <https://www.transparency.cz/ti-posila-do-cernosic-novy-podnet-tykajici-se-stretu-zajmu-premiera-andreje-babise/>. [cit. 2024-04-25].

TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *Transparency International podává první podnět týkající se střetu zájmů Andreje Babiše*. Online. 3.8.2018. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/transparency-international-podava-prvni-podnet-tykajici-se-stretu-zajmu-andreje-babise/>. [cit. 2024-04-25].

TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *Transparency se obrací na premiéra Petra Fialu, aby odvolal ministra spravedlnosti Pavla Blažka*. Online. 28.2.2023. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/transparency-se-obraci-na-premiera-petra-fialu-aby-odvolal-ministra-spravedlnosti-pavla-blazka/>. [cit. 2024-06-29].

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Vláda*. Online. 2024. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/vlada/>. [cit. 2024-04-27].

ZEMĚDĚLEC. *Novým prezidentem Agrární komory ČR bude Miroslav Toman*. Online. 20.3.2014. Dostupné z: <https://zemedelec.cz/novym-prezidentem-agrarni-komory-cr-bude-miroslav-toman/>. [cit. 2024-05-10].

Zákony

Zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 2/1969 Sb., Zákon České národní rady o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky

Seznam obrázků

Obrázek č.1: Etický kodex státní služby, s. 20

Seznam tabulek

Tabulka č.1: NFNŽ Mediarating, hodnocení A, s. 24

Tabulka č.2: Výběr zkoumaných členů vlády, s.25

Tabulka č.3: Kategorie a řešení střetu zájmů podle Davise a Starka, 2001, s.45